

หนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษา

กล้าผจญภัย

กระทรวงศึกษาธิการ

หนังสือส่งเสริมการอ่าน

กล้าผจญภัย

ระดับประถมศึกษา

สัมฤทธิ์ พุ่มสุวรรณ เรื่อง
บ้านเด็ก ภาพ
สุกิจ ตันมั่นคง
วัฒน์ ทองอร่าม
วิชุด บุญหล้า

กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ

พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง จำนวน ๔๘,๐๐๐ เล่ม

ลิขสิทธิ์เป็นของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๓๔

ผู้จัดพิมพ์ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

ISBN 974 – 10 – 0937 – 2

คำนำ

ความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่มีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตของคนในปัจจุบัน การให้การศึกษาพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ จึงจำเป็นแก่นักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการดำรงชีวิตและพัฒนาตนเองให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กรมวิชาการจึงดำเนินโครงการจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่านวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา ชุด “ก้าวไปให้ทันโลกวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี” ขึ้น หนังสือชุดนี้ประกอบด้วยเนื้อหาด้านวิทยาศาสตร์หลายแขนง

สำหรับเรื่อง กล้าผจญภัย นี้ เป็นหนังสือที่ให้ความรู้ทางด้านธรรมชาติวิทยานายสัมฤทธิ์ พุ่มสุวรรณ เป็นผู้เขียน และคณะกรรมการจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่านวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา ดังรายนามท้ายเล่ม เป็นผู้ตรวจพิจารณา เนื้อหากล่าวถึงความเป็นอยู่ การผสมพันธุ์ การวางไข่ การหากินของปลาชนิดต่าง ๆ ของไทย นอกจากนั้นผู้เขียนยังได้แทรกคุณธรรม ความกตัญญู ความอดทน และความพยายามไว้ด้วย หนังสือเล่มนี้เหมาะสำหรับนักเรียนใช้อ่านประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับประถมศึกษา

กรมวิชาการขอขอบคุณกรมประมงที่ได้เอื้อเฟื้อภาพและคำบรรยายภาพ และขอขอบคุณผู้มีส่วนช่วยในการจัดทำไว้ ณ ที่นี้

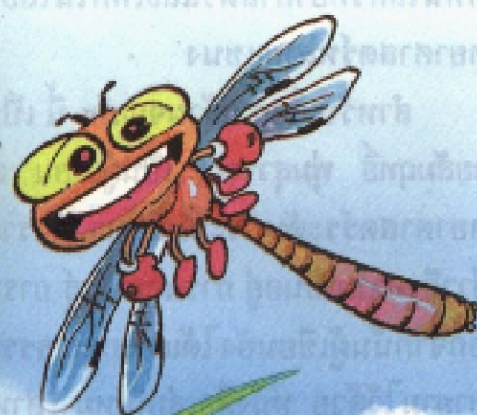
(นายจำเริญ เสกธีระ)

อธิบดีกรมวิชาการ

๒๐ มิถุนายน ๒๕๓๔

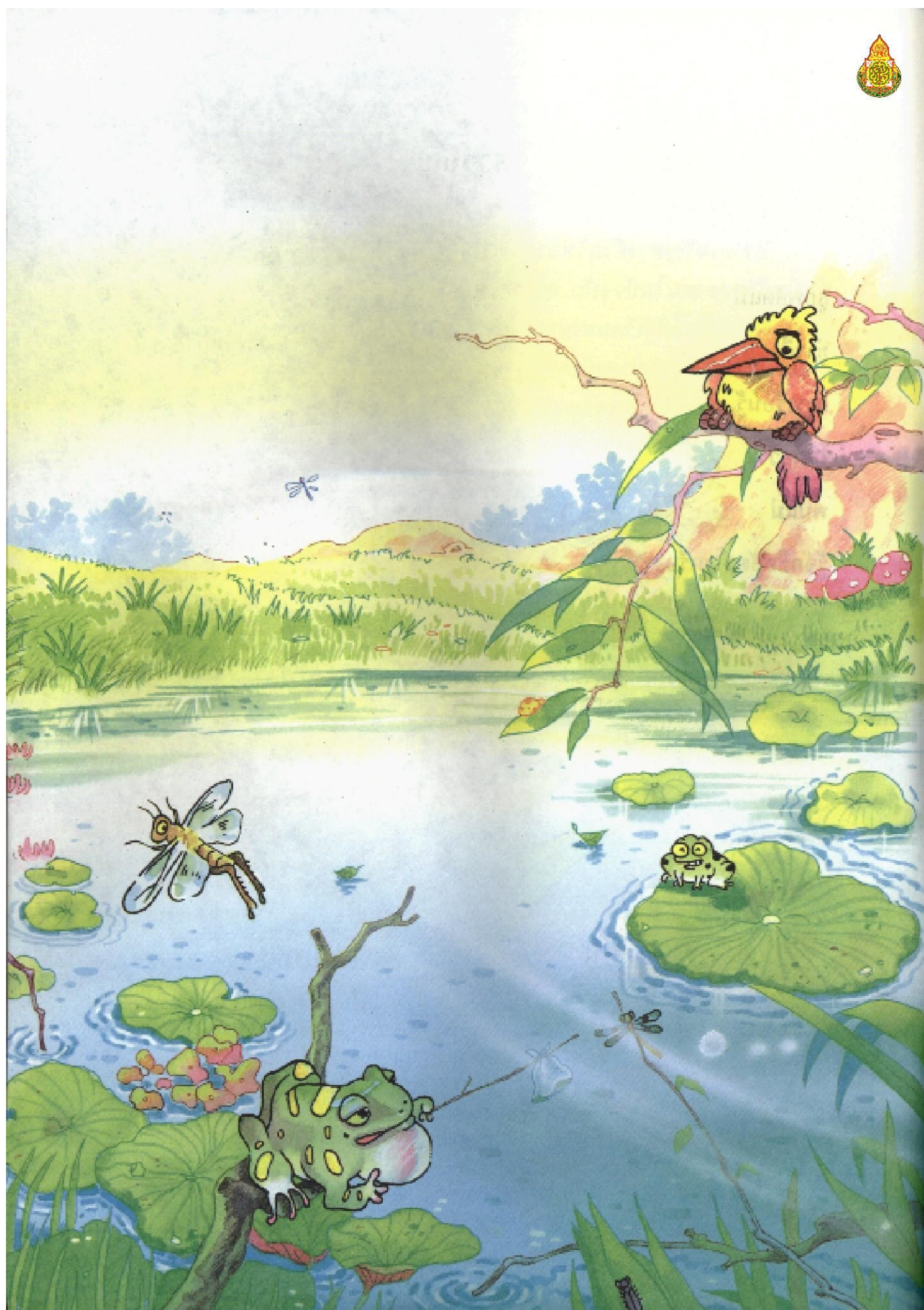
หน้า ๑๖

สารบัญ

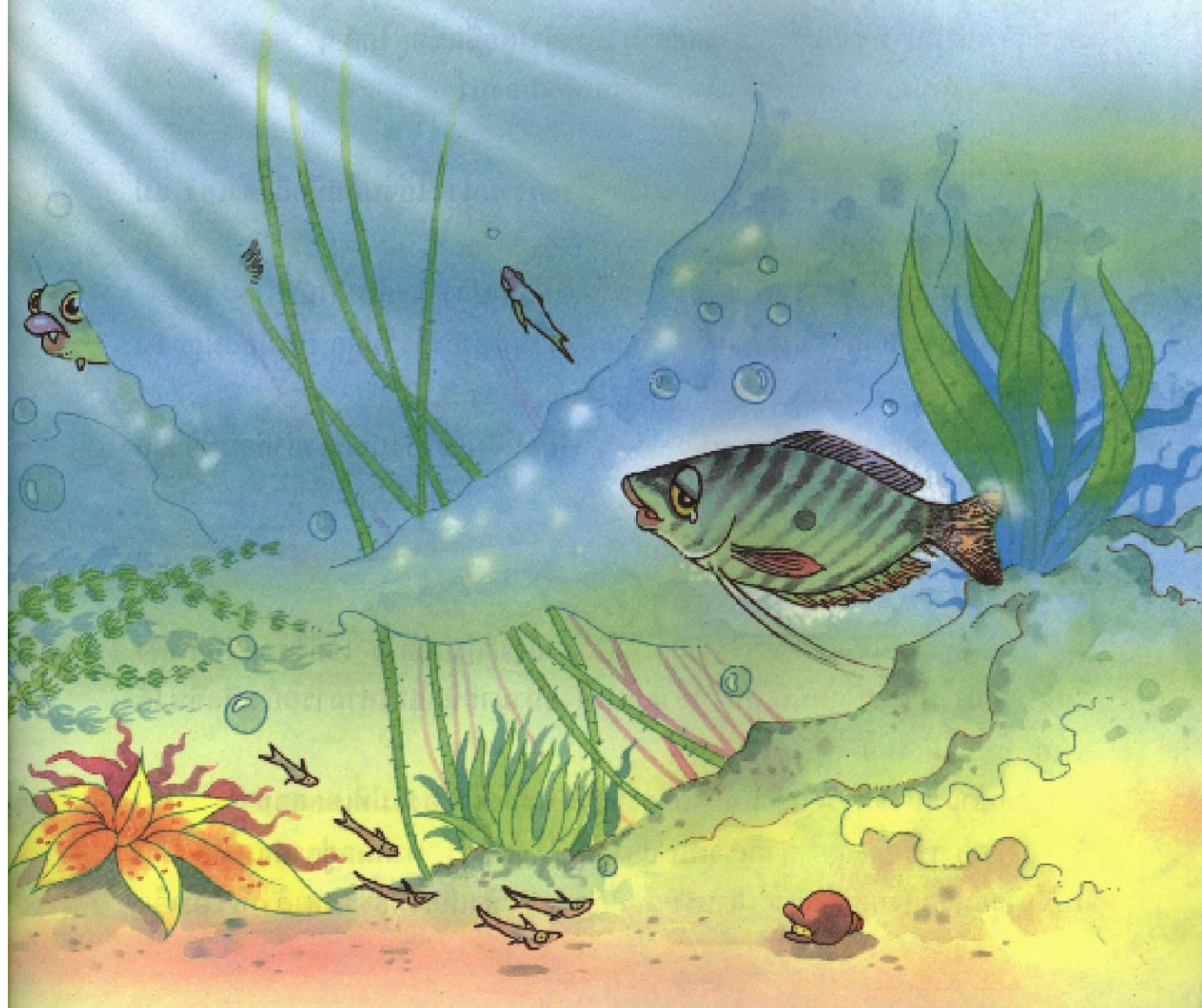
	หน้า
ลูกพลัดแม่	๑
ข่าวดี	๘
การเรียนรู้	๑๖
โลกกว้าง	๒๔
พบแม่	๓๒
รู้จักชื่อสัตว์ในเรื่อง	๓๙

๑. ลูกปลัดแม่

กล้าเป็นลูกปลากระต๊อตัวน้อย ท่ามกลางแหล่งน้ำอันกว้างใหญ่ ที่เต็มไปด้วย
พรรณไม้น้ำ จอก แหน สาหร่าย ผักบุ้ง แพงพวย แม้กระทั่งกระเจี๊ยบและกอบัว
มีสัตว์น้ำอาศัยอยู่กันมากมายนานาชนิด

วันนี้กล้าน่าจะแจ่มใส เพราะเป็นวันที่มีแสงแดดส่องสว่าง ลอดใบไม้ กอหญ้า ลงมาถึงพื้นดิน บริเวณนี้มีระดับน้ำไม่ค่อยลึกนัก เหมาะสำหรับปลาเล็ก ๆ แหวกว่าย ไปมาหาอาหารกิน

แต่กลับมีแต่ความหวาดกลัวระแวงภัย ซุกตัวนิ่งอยู่ที่กอแพงพวยไม่กล้า ขยับตัวออกไปไหน ลูกปลาระดึ้นน้อย รำให้คิดถึงแม่ แม่ของเขาถูกจับไปเมื่อเย็นวาน นี้เอง มันเป็นเหตุการณ์ที่ไม่เคยคาดฝันมาก่อน

กล้าคิดถึงแม่ แม่ถูกจับไปเพราะเป็นห่วงลูก ๆ มากกว่าตัวเอง ยามเย็น เมื่อวานนี้ ขณะที่แม่กำลังพาลูก ๆ ออกเก็บกินไร่น้ำตัวเล็ก ๆ พวกพี่ ๆ ของกล้าพากัน ออกไปเล่นในที่โล่ง บริเวณน้ำใส แม่ร้องเตือนลูก ๆ ให้รีบกลับเข้ามา บริเวณน้ำใส มีอันตรายมากเสมอ แต่ไม่มีใครเชื่อฟังแม่ พวกมันว่ายน้ำเกาะกลุ่มอยู่อย่างเพลิดเพลิน มีแต่กล้าเท่านั้น ที่ว่ายน้ำลัดเลาะอยู่ตามใบหญ้า โดยมีแม่อยู่ใกล้ ๆ

ทันใดนั้นเอง ตาข่ายผืนใหญ่ก็ครอบคลุมลงมา

“ชาวบ...”

แม่รู้ว่าลูก ๆ กำลังได้รับอันตราย ด้วยความห่วงใยจนลืมนึกถึงตัวเอง แม่ พุ่งตัวไปหาลูก ๆ ทันที

แหผืนใหญ่ จึงรวบตัวแม่ขึ้นไปพร้อมกับลูกปลาระดึ้นเหล่านั้น

กล้าเห็นเหตุการณ์โดยตลอด รู้สึกสลดใจจนทำอะไรไม่ถูก ยิ่งเมื่อแม่ถูกจับ ขึ้นไปด้วย กล้าจึงได้แต่ร้องตะโกนเรียกแม่เสียงหลง...

“กล้า รักษาตัวให้ดีลูก แม่และพี่ ๆ ลาก่อน” แม่ร้องบอกลงมาก่อนที่จะถูก ดึงหายขึ้นไป

แม่จากไปแล้ว พี่ ๆ ก็จากไปแล้ว

มันช่างรวดเร็วเสียจริง ๆ

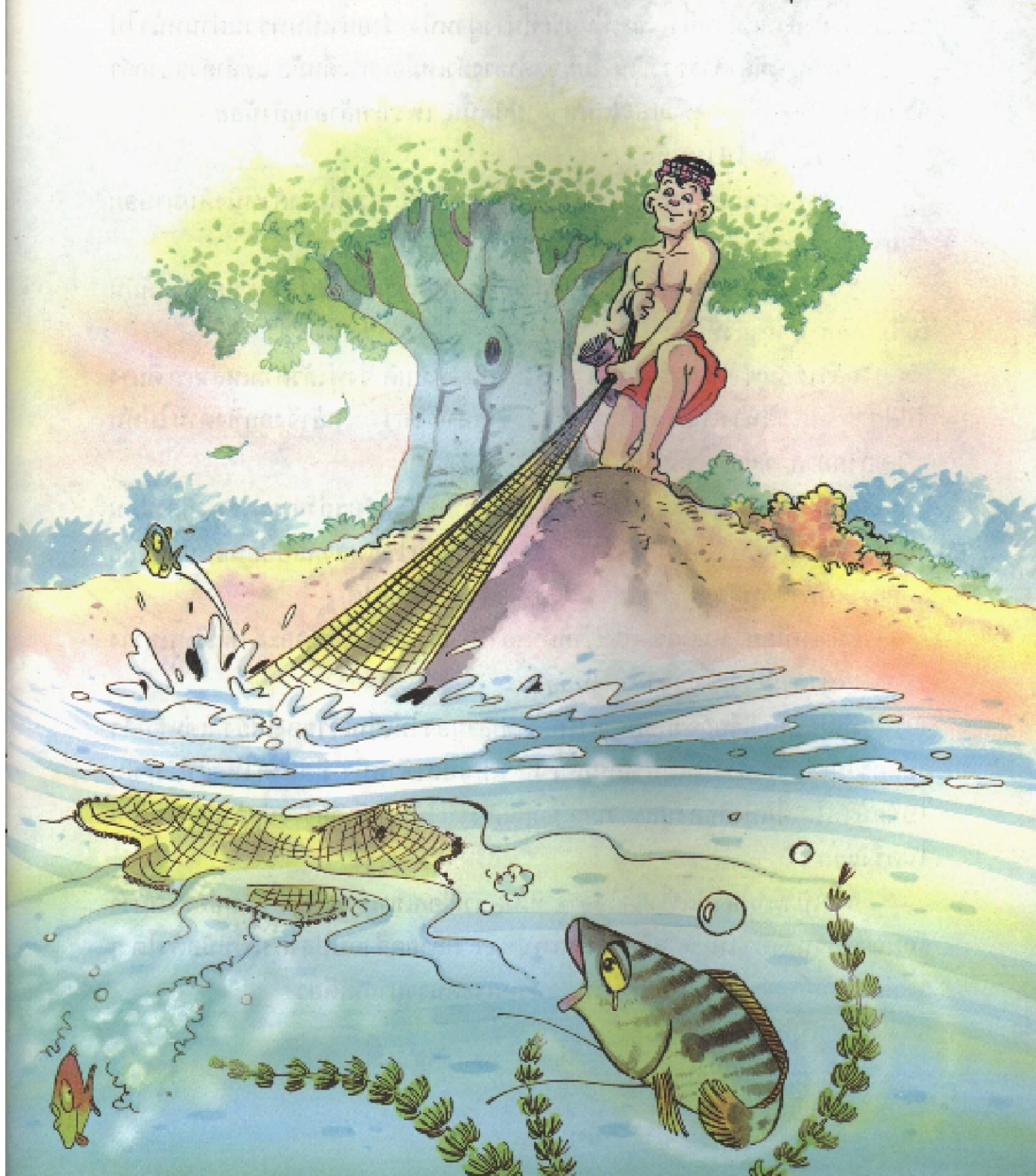
กล้ากลายเป็นลูกปลาระดึ้นน้อยที่พลัดพรากจากครอบครัว ใช้ชีวิตอยู่ตามลำพัง ในแหล่งน้ำใหญ่ ดินแดนที่เต็มไปด้วยอันตรายนานาชนิดและสามารถบังเกิดขึ้นได้ ในทันทีทันใดเสมอ

กล้าแสนจะหวาดกลัวและตื่นตระหนก คิดถึงคำของแม่ที่เคยสอนว่า

“ลูก ๆ ทั้งหลาย พวกเราเป็นปลาระดึ้นตัวเล็ก ๆ หากินอยู่ตามแหล่งน้ำตื้น ไม่มีอาวุธหรือสิ่งป้องกันตัว สำหรับต่อสู้กับศัตรู สิ่งเดียวที่ธรรมชาติให้เราคือ

สี่ของลำตัวที่กลมกลืนกับใบไม้ในน้ำ เพื่อการแฝงตัวของเรา ลูกต้องใช้สิ่งนี้ให้เป็นประโยชน์ แม่นั่นเลี้ยงลูกอยู่ได้ไม่นานนักหรอก เราจำเป็นจะต้องแยกย้ายกันออกไปออกไปผจญโลกตามลำพัง เพื่อความเติบโตของพวกเจ้าและเผ่าพันธุ์ของพวกเรา”

“แม่ครับ กล้าคิดถึงแม่ ถ้าไม่มีแม่กล้าคงมีอันตรายแน่ ๆ” กระต๋นน้อยคร่ำครวญ
นำสงสาร

กล้าค่อย ๆ เคลื่อนตัวเงียบกริบ ลัดเลาะพรรณไม้ น้ำไปอย่างไร้จุดหมายปลายทาง
จนกระทั่งมาถึงที่แห่งหนึ่ง เขาเห็นกระต๋นนางฝูงหนึ่ง ว่ายน้ำเป็นพรวนผ่านหน้าไป
กระต๋นนางมีลำตัวสีขาวเงิน ไม่มีจุดดำข้างตัวเหมือนกระต๋นหม้อ แต่ลำตัวของกล้า
ยังมองเห็นจุดดำที่กลางตัวและโคนหางไม่ชัดเจน เพราะกล้าอายุน้อย

“น้ำจ๋า จะไปไหนกัน”

กล้าร้องถามกระต๋นนางอย่างไม่รู้จะถามอะไรดี กระต๋นนางตัวหนึ่งหันมาบอก
ก่อนที่จะสบัดแพนหางจากไปอย่างรวดเร็วว่า

“ปลาซ่อนจอมวายร้ายมันกำลังมาที่นี่ รีบหนีเร็วเข้าเถิดไอ้หนู อย่าอยู่ให้มัน
เซมือบเล่ย์ มันกำลังหิว”

กล้าได้ยินพาให้ตื่นตระหนก ไม่รู้จะไปทางไหนดี จึงพุ่งตัวตามเหล่ากระต๋นนาง
ไปติด ๆ กระต๋นนางเหล่านั้นตัวใหญ่และว่ายน้ำเร็วกว่า กล้าจึงถูกทิ้งตามไม่ทัน
กล้าตกใจมาก ว่ายน้ำให้เร็วขึ้นอีก

กุ่มฝอย ปลาชีว และปลาเล็ก ๆ บริเวณนั้น เริ่มรับรู้ถึงการมาของปลาซ่อน
จอมวายร้าย ต่างรีบว่ายน้ำหนีหรือไม่กี่ซุกตัวนิ่งเงียบในแหล่งหลบซ่อนอันปลอดภัย
แต่กล้าปลากระต๋นพลัดแม่ ยังไม่รู้จะหลบภัยไปยังที่แห่งใด

กล้าเหนื่อย หดแรงที่จะว่ายน้ำต่อไป ได้แต่หยุดละล้าละลังหันรีหันขวาง
“เข้ามานี้เร็วเข้า เจ้ากระต๋นน้อย”

มีเสียงร้องเรียกจากซุ่มหญ้าใกล้ ๆ กล้ามองไม่เห็นเจ้าของเสียง แต่พลิกตัว
ลอดกิ่งไม้เล็ก ๆ เข้าไปทันทีในซุ่มนั้น กล้าเห็นปลาตัวหนึ่ง มีขนาดใหญ่เท่า ๆ กับ
ไบผักบุงที่โตเต็มที่ สีของปลาตัวนี้กลมกลืนกับใบไม้มากทีเดียว จนกล้ามองไม่เห็น
ในครั้งแรก

กล้าเบ่งตามองปลาใหญ่ใจอารี ที่เมตตาเรียกเขาเข้ามาในที่หลบซ่อน พบว่า
ลักษณะการทรงตัวในน้ำ ครีบก และแพนหาง คล้ายคลึงกับปลากระต๋นหม้อตัวโต ๆ
แต่ปลาตัวนี้มีขนาดใหญ่กว่ากระต๋นหม้อหรือกระต๋นนางมากทีเดียว

“ลุงเป็นปลาอะไร?”

กล้าถามด้วยความสงสัย

“จู้ จู้ จู้ ไช้หนุ อย่าเห็ดไป มันกำลังมาแล้ว”

ปลาตัวนั้นพูดเบา ๆ แล้วใช้ริมฝีปากดันให้กลั้วหลบเข้าไปได้ใบไม้ ประเดี๋ยวเดียว

ปลาซ่อนตัวเชื่อง ทำทางหิวโซก็มาถึงและ ผ่านเลยไปอย่างไม่สนใจ มันคงไม่รู้หรอกว่า
ในซุ่มหญ้าข้าง ๆ ที่มันว่ายน้ำผ่านไปนั้น มีปลาสองตัวหลบซ่อนอยู่เงียบ ๆ

อันตรายผ่านพ้นไปแล้ว

กล้าค่อย ๆ เคลื่อนตัวออกมา พรางหันไปตามปลาใหญ่อีกตัว

“ลุงจ๋า ลุงช่วยชีวิตฉันไว้ ลุงเป็นปลาอะไรหรือ”

ปลาใหญ่ลักษณะคล้ายคลึงกับปลากระตี่หม้อ พยักหน้าอารมณ์ดี พูดว่า

“เขาเรียกฉันว่า ปลาใบไม้”

กล้ากลกตกตา ทำทางสงสัย

“ปลาใบไม้ ไม่เคยได้ยินเลยจ๊ะ ลุง”

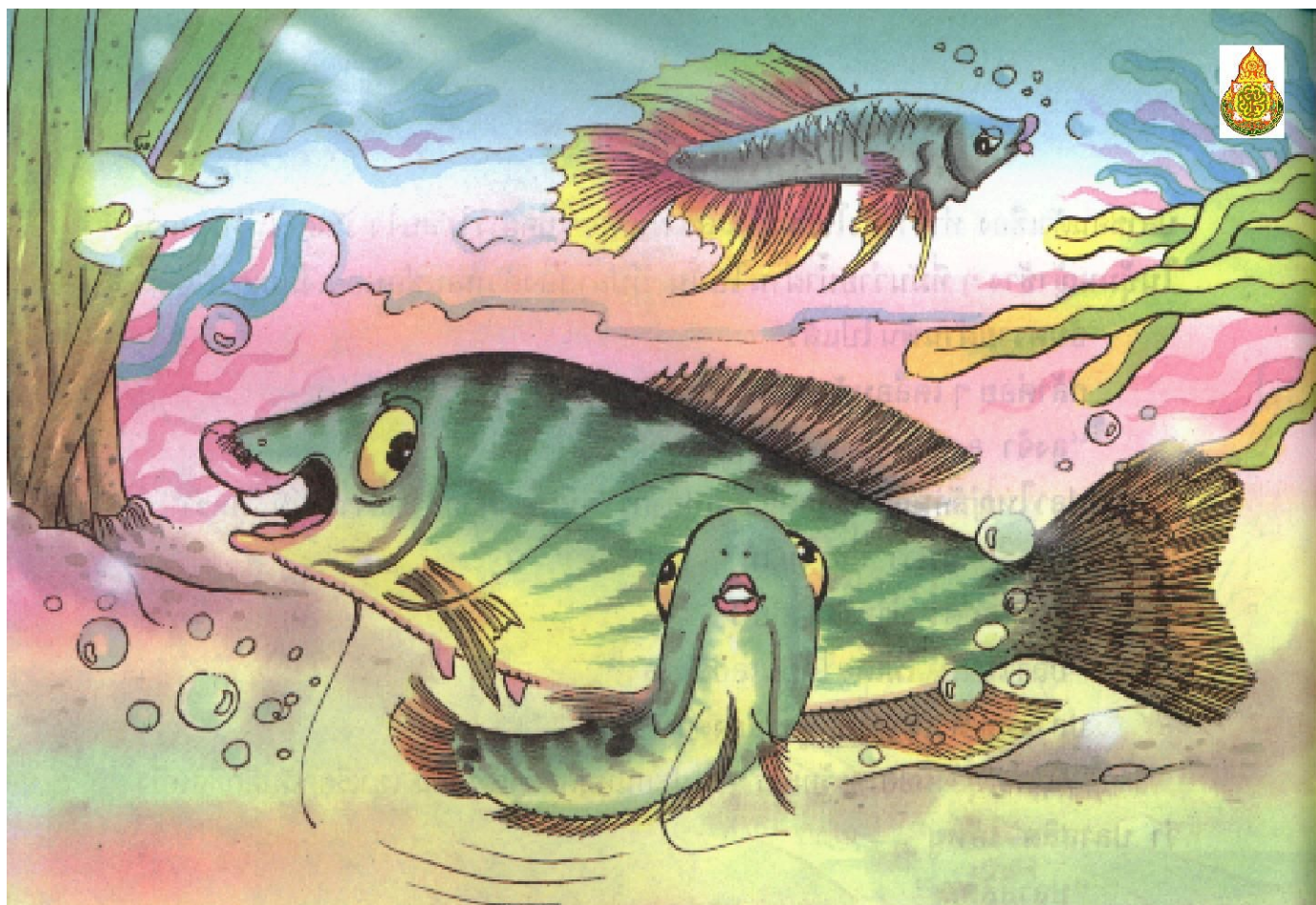
ปลาใหญ่หัวเราะลั่น พูดเสียงดัง

“ก็เจ้าอายุยังน้อย จะรู้อะไร ๆ ในโลกนี้หมดสิ้นได้ที่ไหน เขาเรียกฉันอีกชื่อหนึ่ง
ว่า ปลาสลิด ไ้หนู”

“ปลาสลิด...”

กล้าหลุดปากออกมาอย่างนั้น เขาไม่รู้จักปลาสลิดเท่า ๆ กับปลาใบไม้

๒. ข้าวดี

“ใช่แล้ว ปลาสลิดก็คล้ายคลึงกับปลากระตี่หม้ออย่างเจ้านั่นแหละ แต่พวกเราไม่มีจุดข้างตัวและโคนหางอย่างเจ้า เรามีลายสีเขียวเป็นบั้ง ๆ แทน ปลาสลิดอย่างเรามีสีคล้ายกับใบไม้ บางทีเขาก็เรียกเราว่าปลาใบไม้ด้วย” ปลาสลิดใจอารีอธิบายให้กระตี่น้อยฟัง

กล้ายังสงสัย จึงถามต่อ

“ปลาสลิดกับกระตี่หม้อมีอะไรที่คล้ายคลึงกันหรือครับลุง”

สลิดใจอารีบัวบานฟองอากาศออกจากปาก แล้วพูดอย่างอารมณ์ดีว่า

รวมกันเป็นหวอด และเมื่อมีไข่ออกมา ไข่ก็จะเกาะอยู่ที่หวอด จนกว่าจะฟักออกเป็นตัว นอกนั้นครีบท่าง ๆ ของเราก็ก็นั่นแหละ เราต่างก็มีครีบท่างหรือใช้สัมผัสอะไรต่อมิอะไรในน้ำ ครีบท่างที่เรียกว่าหวอดหรือไม้เท้า เป็นครีบท่างเล็กเท่าเส้นด้าย ยื่นออกไป”

“ผมดีใจที่พบลุง และกราบขอบคุณที่ลุงช่วยชีวิตผมไว้ ผมเป็นลูกปลากระต๊อ กำน้าแม่ แม่และพี่ ๆ ของผมถูกแหจับขึ้นไปเมื่อไม่นานมานี้ ผมไม่รู้ว่าจะไปไหนดี กลัวก็กลัว คิดถึงแม่และพี่ ๆ ด้วย ป่านนี้แม่และพี่ ๆ ของผมไม่ทราบว่าเป็นตายร้ายดีอย่างไร”

ปลาสดียื่นหวอดหรือไม้เท้าเล็ก ๆ มาที่กระต๊อน้อย ถามขึ้นว่า

“เจ้าหนู เป็นลูกของแม่กระต๊อที่มุดตรงแอ่งน้ำด้านโน้นใช่ไหม อย่าเพิ่งลื่นหัวงไปก่อนเลย ก่อนหน้านี้นี้เล็กน้อยเราได้พบกับปลาหมอบจอมทรหด ซึ่งเดินทางกลับมาจากแอ่งน้ำกลางบึงบอน ปลาหมอบบอกกับเราว่า ได้พบกับปลากระต๊อตัวหนึ่ง กำลังติดตามหาลูก แม่กระต๊อตัวนั้นบอกว่า ถูกแหครอบตัวจับขึ้นไป แต่เดชะบุญ ในขณะที่ถูกนำตัวไปนั้น ชาวนาเจ้าของแหวางข้องใส่ปลาที่ขังแม่กระต๊อลงในน้ำ บังเอิญฝาข้องเปิดออกเพราะสลักหลุด แม่กระต๊อได้ที่จึงหนีออกมา และกำลังตามหาลูกด้วยความหวังไข ซึ่งอาจจะเป็นเจ้าก็ได้เจ้าหนูน้อย ที่แม่เขารอดชีวิตมาตามหาอยู่ ลองเดินทางไปหาดปลาหมอบถามหาปลาหมอบตัวนั้น แล้วถามข่าวคราวแม่ของเจ้า”

ปลาสดียบอกกับกล้า ก่อนที่จะว่ายน้ำจากไป

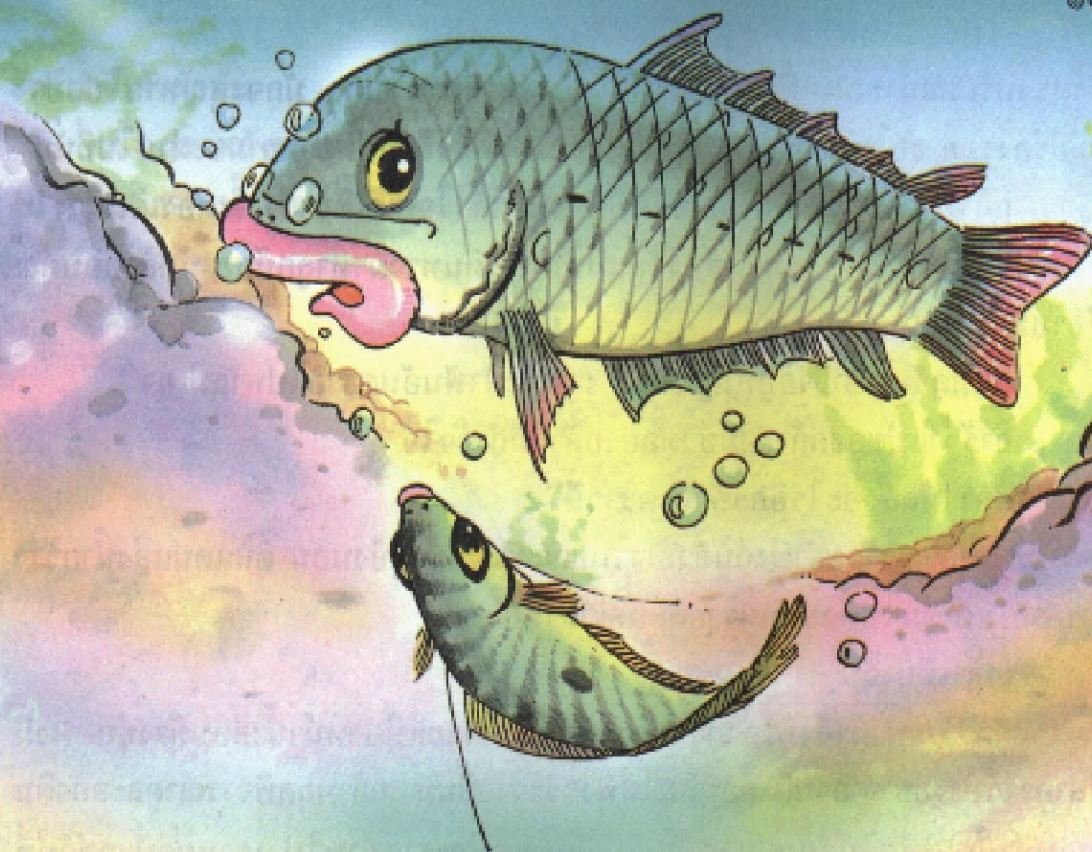
กล้ามีกำลังใจเพิ่มขึ้น ด้วยความหวังว่า ต้องเป็นแม่ของเขา กล้าคิดพลางหันตัวมุ่งไปสู่ดงปลาหมอบตามที่ปลาสดียอารีชี้ทางให้

กล้าลัดเลาะมาถึงดงปลาหมอบ สอบถามถึงปลาหมอบที่เพิ่งกลับมาจากบึงบอน และเมื่อได้พบกับปลาหมอบตัวนั้น กล้าจึงถามถึงแม่

“ลุงครับ ผมทราบว่าลุงพบกับแม่ที่บึงบอน แม่อยู่ไหนครับ ผมกำลังตามหาแม่ ลุงปลาสดียให้มาถามลุง”

ปลาหมอบตัวนั้นกำลังใช้จะงอยปากขุดคุ้ยบริเวณหน้าดิน เงยหน้าขึ้นมาบอกว่า

“แม่ของเจ้ากระมัง ที่ถูกจับไปพร้อมกับลูก ๆ และบังเอิญรอดชีวิตกลับมา แต่ก็อ่อนเพลียมาก เดินทางไกลและฝ่าอันตรายมาหาเจ้ายังไม่ได้ จึงพักรักษาตัวอยู่ที่บึงบอน รอเวลาที่มีกำลังกายกลับคืนมา และคงมาหาเจ้าแน่นอน”

กล้าดีใจเป็นอย่างยิ่ง ที่รู้ว่าแม่ยังมีชีวิตอยู่

“แล้วพี่ๆ ของผมล่ะลุง กลับมาพร้อมกับแม่ด้วยหรือ”

ปลาหมอสีหน้าบึ้ง บอกว่า

“ไม่เห็น เราไม่เห็นลูกปลากระตืออยู่ข้างๆ แม่ของเจ้าแม้แต่ตัวเดียว”

กล้ามีสีหน้าสลดลง พี่ๆ ของกล้าจะได้ออกมาด้วยหรือไม่หนอ กล้าอยากรู้

“ผมจะเดินทางไปหาแม่เอง” กล้าว่า

ปลาหมอสีหน้าบึ้ง ห้ามขึ้นว่า

“ระวังนะ หนทางไปบึงบอนนั้นแสนไกล ทุกย่างก้าวเต็มไปด้วยอันตราย ปลาตัวใดที่เดินทางไปที่นั่น น้อยตัวที่จะรอดชีวิตกลับมา แต่เจ้าหนูเอ๋ย ถ้าเจ้าจะไปจริงๆ เราจะบอกให้เอาบุญ เจ้าต้องระวังตัวตลอดเวลาไม่ว่าตอนกลางวันหรือค่ำคืน

ยิ่งตรงบริเวณน้ำซอด ที่นั่นอันตรายมาก ปลาที่ผ่านไปมา มักจะสูญหายไปอย่าง
ไม่มีร่องรอย ขอให้เจ้าพิจารณาให้รอบคอบ อย่าใจร้อนรีบข้ามยามจะผ่านไปนั้น”

กล้าฟังคำปลาหมอด้วยใจอันมั่นคง เขาตั้งใจเด็ดเดี่ยวว่า จะต้องเดินทางไป
ตามหาแม่ให้จงได้ โดยไม่ต้องให้แม่ลำบากเดินทางมาหาลูกน้อย กล้าขอบคุณ
ปลาหมอแล้วออกเดินทาง

“แม่ครับรอกล้าอยู่ที่นั่นแหละ กล้าจะฝ่าฟันอันตรายไปหาแม่เอง

ถ้ารู้ว่าแม่ของกล้ายังมีชีวิตอยู่ กล้าก็มีกำลังใจ

กล้าไม่กลัวอะไรอีกแล้วละคราวนี้”

ปลากระต๊อวัยเยาว์ฟังกับตัวเองในขณะที่มุ่งหน้าสู่บึงบอน ดินแดนแอ่งน้ำกว้าง
ไพศาล แต่เต็มไปด้วยอันตรายตลอดเวลาทีเดียว

เวลาเที่ยงวัน

กล้าว่ายน้ำมาถึงที่โล่งกว้างแห่งหนึ่ง บริเวณเบื้องหน้าน้ำค่อนข้างขุ่น คงมี
ปลาอะไรบางอย่าง กวนตะกอนดินให้ฟุ้งกระจายขึ้นมา กล้าหยุดพิจารณาดูละอองดิน
ขุ่นเหล่านั้น รู้สึกไม่ค่อยปลอดภัยนัก ที่จะพรวดพราดผ่านไป เขาหยุดนิ่งอยู่กับที่
ดูที่ท่าเรือการตัดสินใจ

กล้าคิดถึงคำสอนของแม่เคยบอกไว้

“ลูก ๆ ฟังแม่นะ ปลากระต๊ออย่างเราต้องตื่นตัวระมัดระวังตัวอยู่เสมอ สิ่งใด
ผิดสังเกต อย่าเพิ่งเข้าไปใกล้ เรามีการพรางตัวเข้ากับกิ่งไม้ใบไม้เท่านั้น ที่จะช่วย
ให้พ้นจากอันตราย ที่โล่งอันตรายมากสำหรับพวกเรา ยามใดจะผ่านที่โล่ง ต้องคิด
ไตร่ตรองให้รอบคอบ การทำตัวเงียบ นิ่งเฉย บางครั้งจะทำให้เราปลอดภัย”

กล้าไม่ทันตัดสินใจประการใด ก็ถูกฝูงลูกปลาตะเพียนกลุ่มหนึ่ง ว่ายน้ำแซง
ขึ้นหน้าไป ตะเพียนตัวไม่ใหญ่นัก เมื่อพลิกตัวไล่เล่นน้ำกันไป จึงเห็นเป็นสีขาวยเงิน
ตะเพียนเหล่านั้นชวนกันตรงเข้าไปที่น้ำขุ่น โดยไม่สนใจสิ่งใด

และแล้วเหตุการณ์อันน่ากลัวก็บังเกิดขึ้น

สัตว์น้ำสีขากระดองดำมะเมื่อมตัวหนึ่ง ไม่รู้ว่าซุกตัวอยู่ที่ไหน พุ่งพรวด
เข้าสู่ก้นปลาตะเพียนเหล่านั้นทันที

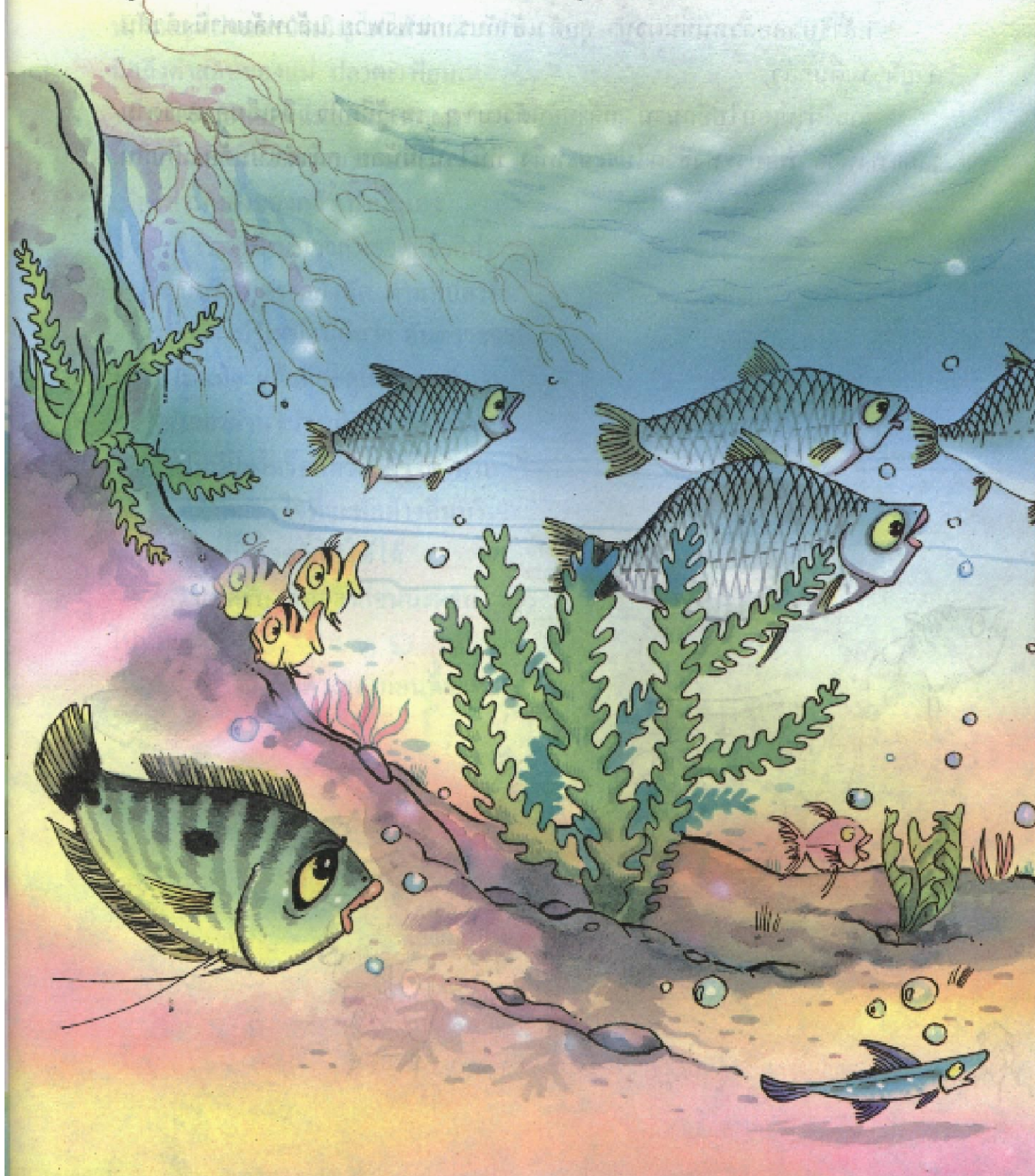
“โอ้ย โอ้ย ช่วยด้วย...”

เหล่าปลาตะเพียนผู้ประมาท พวกมันร้องเสียงหลง บางตัวก็หายวับเข้าปาก

สัตว์น้ำสี่เท้าตัวนั้น

ก็ลาถอยหลังกรุด ทั้งกลัวทั้งขยะแหยงเจ้าตัวสัตว์น้ำตัวนั้น แม่เคยบอกกับ
ลูก ๆ ถึงตะพานน้ำ สัตว์น้ำสี่เท้ากระดองดำ ญาติสนิทของเต่าจอมเขมือบ แม่ห้าม

เศษพืชขนาดเล็กไปพลง ๆ ถ้าตัวของเขาเติบโตขึ้น เขาจะชอบกินอาหารจำพวกพืช
ในน้ำมากยิ่งขึ้น

กล้าจับทิศทางจากแสงแดดที่ส่องลอดลงมาในน้ำ แล้วหันหน้าสู่บึงบนต่อไป
พักใหญ่ที่ผ่านมาบังเอิญไม่ได้รับอันตราย กล้าจึงไม่รีบร้อน หยุดพิจารณาและ
นึกถึงคำสอนของแม่ ปลาตะเพียนเหล่านั้นเลยเข้าไปรับเคราะห์แทน

คำสอนของแม่ย่อมมีเหตุผลน่าเชื่อฟังเสมอ กล้าบอกกับตัวเอง
จนกระทั่งมาถึงบริเวณที่มีน้ำน้อยแห่งหนึ่ง บริเวณนี้น้ำใสแจ๋ว และมีระดับสูง
เพียงท่วมหลังของกล้าเท่านั้นเอง

“เรามาถึงบริเวณน้ำขุดแล้วซิท่า” กล้าคิด “บริเวณน้ำขุด มีน้ำน้อยอย่างนี้เอง
มันจึงเป็นที่อันตรายยิ่งนัก ตามที่ปลาหมอได้พูดเตือนมา”

กล้าไม่รู้เหมือนกันว่า อันตรายจะมีมาโดยวิธีใด แต่สิ่งที่เขารู้คือ การชุ่มตัว
ได้ใบไม้แห้ง แล้วคอยดูเหตุการณ์

เวลาผ่านไปจนถึงค่ำ ยังไม่มีเหตุการณ์ใด ๆ เกิดขึ้น
ไม่มีปลาหรือสัตว์น้ำตัวใด ผ่านบริเวณน้ำขุดแห่งนี้
กล้าตกลงใจที่จะพักค้างคืนบริเวณนี้ รอจนถึงพรุ่งนี้เช้า จึงค่อยหาทาง
ผ่านบริเวณน้ำขุดนี้ไปให้ได้

“แม่ครับ รอกล้าก่อนนะครับ พรุ่งนี้กล้าจะหาหนทางผ่านบริเวณน้ำขุดนี้
ไปหาแม่”

กล้าร่ำถึงกับตัวเอง ก่อนที่จะหลบเข้าหาที่พักปลอดภัย

๓. การเรียนรู้

คืนนั้นแสงจันทร์สาดส่องสว่างพร่าไปทั้งบึง กบเขียดตัวน้อย ๆ ป่ายป็นขึ้น
ไปบนใบบัว ส่งเสียงร้องแอ๊บ ๆ ด้วยความสบายใจ แต่แฝงด้วยที่ทาระแวงภัย

คืนข้างขึ้นเดือนหงาย เหล่าสัตว์น้ำต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ แสงสว่างแม้จะสบายตา
สบายใจ แต่อาจนำอันตรายมาสู่พวกมันได้ถ้าไม่ระมัดระวังตัว สัตว์น้ำขนาดใหญ่
ที่ออกล่าเหยื่อในเวลากลางคืนย่อมมองเห็นพวกมันได้ดี

ตรงบริเวณคันดินใกล้ตงบัว มีเสียงผิดปกติและน้ำกระเพื่อมเป็นคลื่นแรง
กบเขียดตัวน้อยรีบกระโจนจมหายลงไปในน้ำทันที

ความว่องไวเป็นสิ่งที่สามารถหลบหลีกอันตรายรอบด้าน

กล้าโบกครีบทูเบา ๆ ถอยหลังเข้าสู่ในซอกไม้ผุ ซึ่งเป็นที่ปลอดภัยมากแห่งหนึ่ง
และสามารถมองออกไปภายนอกได้เป็นวงกว้าง น้ำที่กระเพื่อมนิ่งเงียบลง บรรดา
สัตว์น้ำบริเวณนั้นเริ่มขยับตัวต่อไป หอยโข่งตัวใหญ่ คลานผ่านหน้ากล้าไปเงียบ ๆ
หอยโข่งชอบดูดกินเศษสิ่งเน่าเปื่อยบริเวณหน้าดิน สิ่งเน่าเปื่อยทั้งพืชและสัตว์เป็น
อาหารอันโอชะของสัตว์น้ำหลายชนิด

เวลาล่วงเลยผ่านไป แสงจันทร์มัวจางลงเล็กน้อย เพราะถูกเมฆบัง กล้า
ยังคงนั่งมองความเป็นไปภายในบึงกว้างด้วยจิตใจอันสงบ เวลานั้นกล้ามีจิตใจมั่นคง
ขึ้นมาก จากข่าวคราวของแม่ที่เขารู้ กล้าจึงบังเกิดกำลังใจพร้อมที่จะผจญชีวิต
เพื่อเดินทางไปหาแม่

ตะพานน้ำตัวเชื่อง กางสี่ขาเต็มเหยียดว่ายน้ำอย่างองอาจ ตะพานน้ำไม่เคย
กลัวใคร เพราะเป็นสัตว์สี่เท้าขนาดใหญ่ และพร้อมที่จะล่าเหยื่ออยู่ตลอดเวลา
คืนนี้มันคงออกล่าเหยื่อ เพราะได้ยินเสียงกบเขียดกระโดดหนีกันจ๋อม ๆ ตะพานน้ำ
มองไม่เห็นเหล่ากบเขียด แต่มันพบฝูงลูกปลากริมแทน ปลากริมคล้ายกับปลากัด
แต่มีสีจางกว่า ไม่สวยเหมือนปลากัด ลูกปลากริมรู้ว่ามีภัย พวกมันพลิกตัวหนี ตะพานน้ำ
จึงไล่ล่าไปในทันที

อีกด้านหนึ่งปลาชะโดตัวเชื่อง พุ่งตัวลงอมดินแล้วบัวนอก มันคงจะฝึก
คาบดินคาบหญ้าเพื่อสร้างรัง ปลาชะโดเมื่อตอนจับคู่วางไข่ มันจะคาบหญ้างัดดิน
บริเวณชายน้ำ สร้างเป็นแอ่งรังวางไข่ ชาวบ้านพบเห็นเรียกกันติดปากว่าชะโดตีแปลง
ชะโดแม่ลูกอ่อนนั้นดูแสนดู สัตว์น้ำทั้งหลายพากันขยาดไม่อยากเข้าใกล้

กล้าขยับแผ่นปิดเหงือกตามจังหวะของการหายใจ พลังคิดว่า

“ตราบไคที่เราหลบอยู่ในที่ปลอดภัย ตามคำสั่งสอนของแม่ เราก็ไม่ต้อง
หวาดกลัวสิ่งใด ๆ จนเกินไป การที่ทำความใจให้มั่นคง ไม่ตื่นตระหนกจนเกินเหตุ

จะช่วยให้เราบังเกิดความคิดอ่าน พร้อมที่จะผจญโลกนี้ต่อไปได้”

กลั่มองไปที่บริเวณน้ำขุด หนทางที่จะผ่านไปยังแหล่งน้ำใหญ่อีกตอนหนึ่ง กลั่มั่นใจว่าแม่อยู่ที่นั่น และคงคิดถึงลูกมากเช่นเดียวกัน บริเวณน้ำขุดเป็นช่วงของอันตราย เหล่าสัตว์น้ำที่เคลื่อนตัวผ่านบริเวณนี้ต่างหายตัวไปเฉย ๆ จนเป็นที่รำลึกถึงความน่ากลัว กลั้ออยากรู้ว่าอันตรายจะมีขึ้นอย่างไร อันตรายมาจากไหน...

ก๊อด แต่จนแล้วจนรอดก็ยังไม่พบสิ่งผิดปกติ ไม่มีสัตว์ตัวใดว่ายน้ำผ่านบริเวณน้ำขุด ดูเหมือนทุกชีวิตจะไม่กล้าเข้าใกล้ บริเวณนั้น สัตว์น้ำทั้งหลายคงพากันรู้และกวาดกลัว กลั่มองเห็นปูนาตัวดำมะเมื่อมตัวหนึ่ง ค่อย ๆ ก้าวขาอย่างเชื่องช้า ตรงไปยังบริเวณน้ำขุดและผ่านไปได้อย่างไม่มีสิ่งใดเกิดขึ้น

กลั้คิดจะตามไปบ้าง แต่ยังลังเล

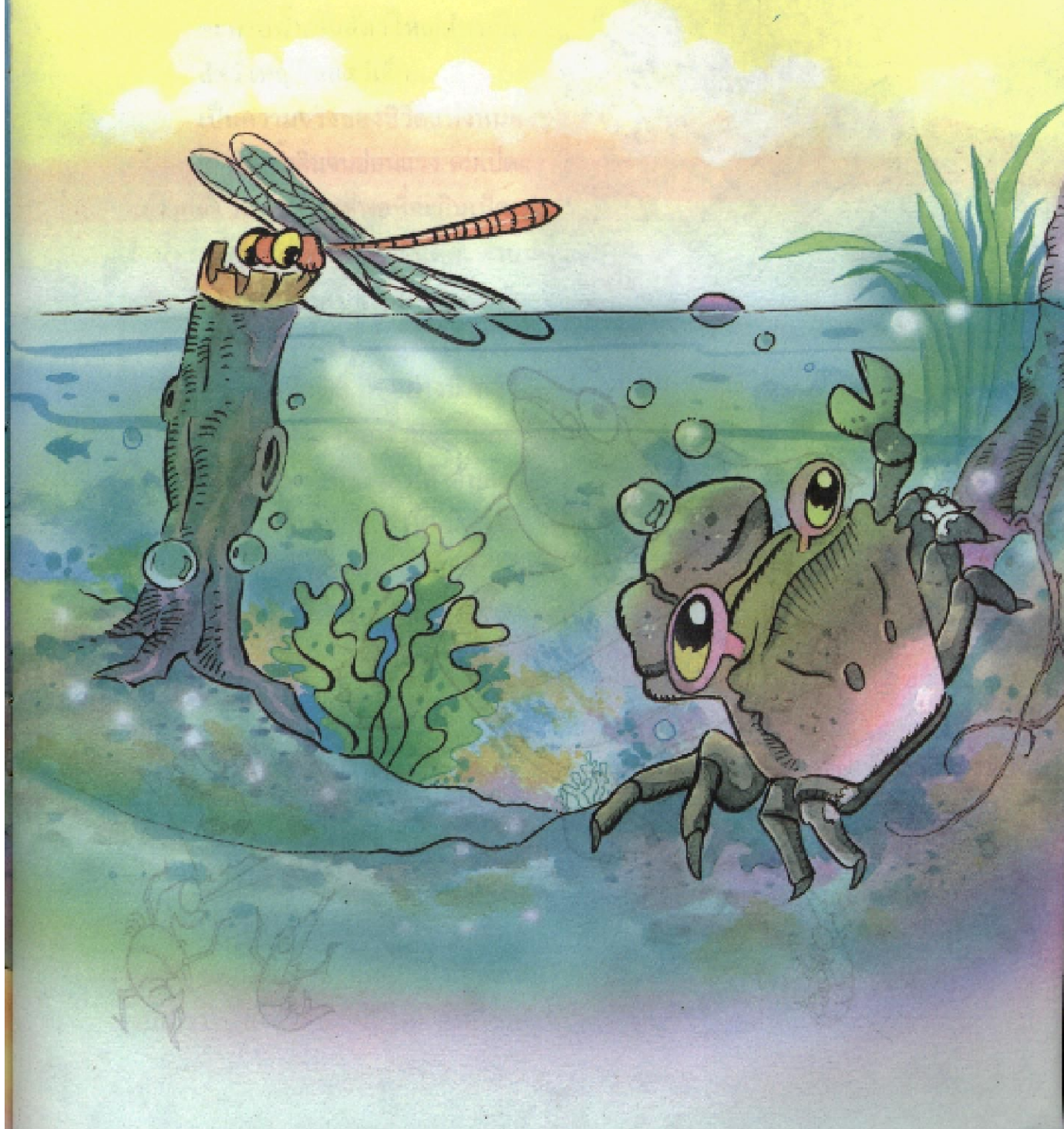

ปูนามีกระดองแข็งแรงและก้ามคมทรงพลังสำหรับป้องกันตัวไว้สำหรับล่า
ปลากระต๊อตัวน้อยๆ มีอะไรเล่าเป็นสิ่งที่ป้องกันตัว

นางพญานาค

นกโง้ง นกโกลน พระคเณศจะคอยระวังให้ลูกของแม่ได้ “โอ๊ย! คบิวดูกันนกกางเขน”

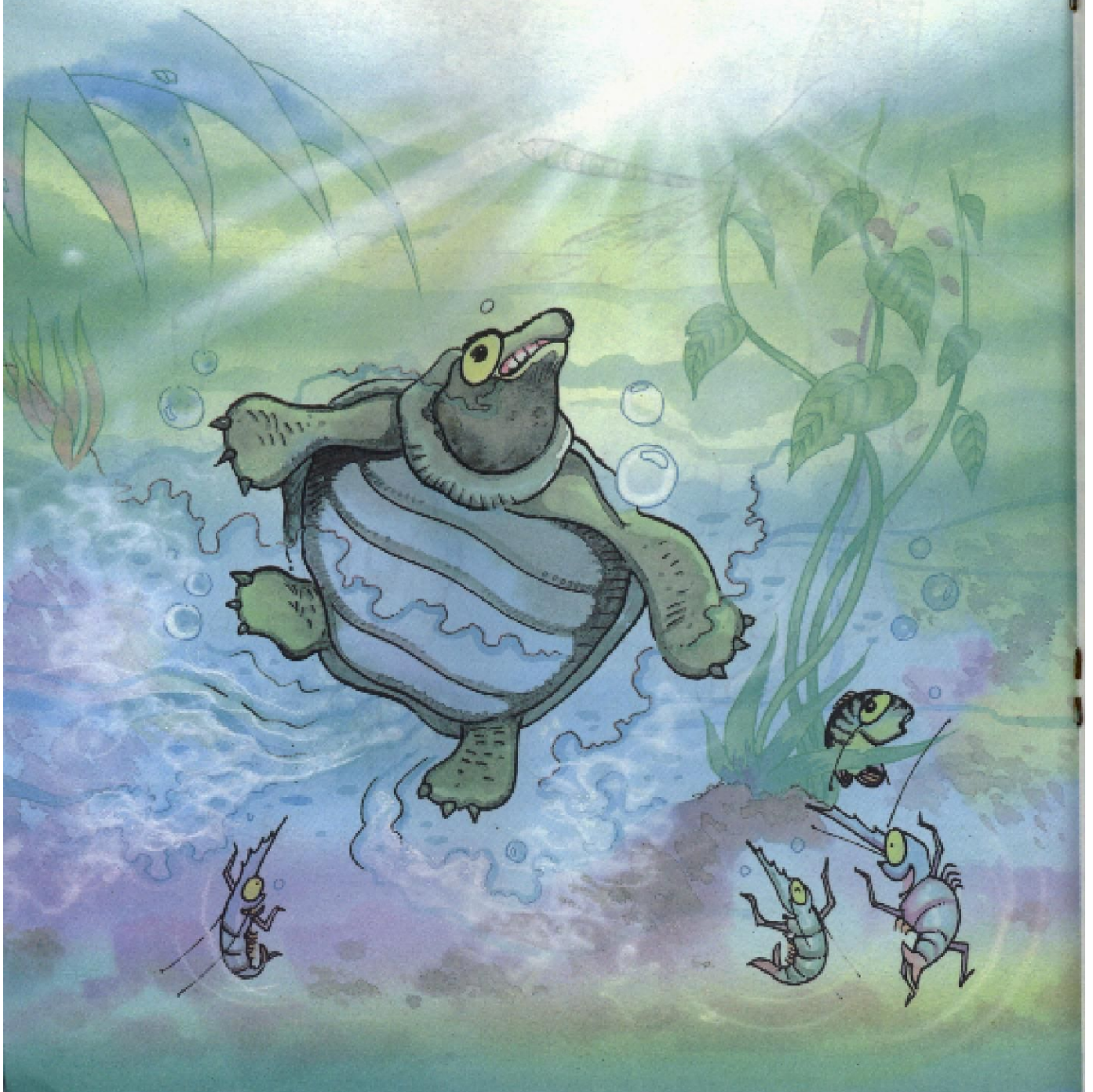
ๆ จอห์นเบิร์กเนกโกบ

รอดูไปก่อนดีกว่า อย่าเพิ่งบุ่มบ่าม
กลักรอดต่อไป ค่อนรุ่ง ก็ได้ยินเสียงน้ำกระเพื่อมแรง เสียงสัตว์น้ำขนาดใหญ่
ดันโผงผาง

“ตะพานน้ำติดเปิด โซโย” กุ้งฝอยผู้ทั้งเกลียดและกลัวตะพานน้ำ ตะโกน
บอกกันมาเป็นทอด ๆ

น้ำยิ่งกระเพื่อมแรง ละอองดินกระจายมาเกือบถึงที่กล้าซ่อนตัวอยู่

ตอนย่ำค่ำคงมีชาวบ้านมาปักเบ็ดเอาไว้ โดยหวังล่อปลาช่อนหรือปลาชะโด ตอนที่กบเขียดกระโดดน้ำหนึ่่นเอง บังเอิญตะพานน้ำเคราะห์ร้าย ไล่สูบกินลูกปลาชิว และไปพบเบ็ดเข้า คงไม่ทันดูเลยสูบเหยื่อเข้าไปเต็มที จึงติดเบ็ดดินตุมตามด้วยความเจ็บปวดและตกใจ

ตะพานน้ำเป็นสัตว์ใหญ่ล่าเหยื่อ แต่ผู้ที่ล่าตะพานน้ำก็ยังมี สัตว์ใหญ่กินสัตว์เล็ก...

เป็นความจริงของชีวิตแห่งหนองน้ำ

ตะพานน้ำดินจนอ่อนแรง คมเบ็ดสร้างความเจ็บปวดให้มันมากทีเดียว ปลากระตี่อย่างกล้า ปากไม่ใหญ่พอที่จะกินเบ็ด ปลากระตี่เป็นปลาเล็ก สำหรับตอดกินพืชน้ำ ไร่น้ำ ตะไคร่น้ำ เท่านั้นเอง แต่ตะพานน้ำ ปลาช่อน ปลาชะโด มีปากกว้าง มีฟันคม พวกนี้จึงกินสัตว์อื่นเป็นอาหาร และมักจะติดเบ็ดล่อเหยื่อของชาวบ้านเสมอ

“ลาก่อนตะพานน้ำผู้ยิ่งใหญ่” กล้ารำพึงกับตัวเอง แม้ตะพานน้ำจะร้ายกับ สัตว์น้ำอื่น แต่เมื่อติดเบ็ดอย่างนี้ กล้าก็อดใจหายไม่ได้

เช้าวันพรุ่งนี้ เมื่อเจ้าของเบ็ดมาถึง ตะพานน้ำก็คงจะได้ดินเป็นครั้งสุดท้าย...

วันรุ่งขึ้น เป็นเวลาเช้าอันสดใส แสงแดดจัดจ้าสาดส่องลงมาต้องผิวน้ำ เป็นประกายระยิบระยับ ส่วนที่มีระดับน้ำไม่ลึกนัก ลำแสงสาดส่องลงมาต้องผิวดิน ตะไคร่น้ำ หน้าดินที่รวมกันเป็นสีเขียวแก่ เริ่มปล่อยฟองอากาศลูกกลม ๆ ออกมา ตะไคร่น้ำและพืชสีเขียวเมื่อมีแสงแดดช่วย ก็จะกลายเป็นโรงงานผลิตก๊าซออกซิเจน ในน้ำ สำหรับเหล่าสัตว์น้ำได้ใช้หายใจ ยิ่งถ้ามีลมพัดพริ้วบริเวณผิวน้ำด้วยแล้ว อากาศก็จะลงมาผสมในน้ำมากขึ้น ช่วยเพิ่มความสดชื่นให้ชีวิตในน้ำทุกชีวิต

กล้าเคลื่อนตัวออกจากที่ซ่อน เลาะเล็มเก็บกินอาหารด้วยความสบายใจ ยามเช้าเช่นนี้ สัตว์น้ำน่ากลัวบางชนิดหลบเข้าพักอาศัย เพราะล่าเหยื่อมาตลอดคืน ยามกลางวันอันตรายจึงอาจน้อยลงไปบ้าง

กล้าว่ายน้ำเข้าไปใกล้บริเวณน้ำขุด ตัดสินใจเป็นครั้งสุดท้าย เขาจะต้อง ผ่านที่นี้ไปให้ได้ ในเวลาข้างหน้าแน่ละ

แต่ยังไม่มีใครว่ายน้ำผ่านที่นั่นไปเลย กล้าลังเลจึงเลาะเล็มอยู่ใกล้ ๆ รอเวลา จนเกือบเที่ยง ก็ยังไม่มีผู้ใดผ่านบริเวณน้ำขุด กล้ามองเห็นเพียงใบไม้แห้งที่ปลิว

หล่นลงมาจากเบื้องบน ลอยผ่านบริเวณน้ำชวดไปตามแรงลมพัดแรงๆ อีกใน
 ใจจะหา “ใบไม้ผ่าน แต่ปลาไม่ผ่าน” กล้าพูดกับตัวเอง ก่อนที่จะได้ความคิดอะไร
 บางอย่าง กับชื่อ “ใบไม้” ที่เห็นในพระฉายาเดิมๆ เขมมนั้นก็คิดว่าคงจะยากยิ่งนักที่จะ
 เข้าได้ใบไม้แห้ง เคลื่อนตัวตามไปทันที

ทางผ่านบริเวณน้ำชวดมีน้ำน้อยมาก ยืนขาดปลากระตืออย่างกล้ายังว่ายน้ำ
 ได้เพียงครึ่งตัว ส่วนหลังโผล่พ้นน้ำขึ้นไปมาก ...ก็คิดว่าคงยากยิ่งนัก

จุดอ่อนอยู่ตรงนี้เอง ใบไม้ถูกลมแรงกระชากปลิวไปอย่างรวดเร็ว คนใบ
 กล้าตามไม่ทัน ใบไม้ก็ปลิวขึ้นเหนือศีรษะแล้วตกลงมา เขมมนั้นก็คิดว่าคงยากยิ่งนัก
 จับพลันบังเกิดเงาตัวมาจากเบื้องบน กล้ารู้ตัวและตกใจสุดขีด ก็กระโดด
 หนีไป รีบสลับปลายหางเพิ่มแรงพุ่งเพื่อหนีลงแอ่งน้ำลึกข้างหน้า ในใจจะหา “ใบไม้”
 นกกระเต็นสีสวยตัวหนึ่งนั่นเองที่กำลังพุ่งลงมาหมายปลากระตือน้อยเป็น
 อาหารมือเข้า นกกระเต็นมีจะงอยปากแหลมและเฉียบคม อุตส่าห์เฝ้าดูบริเวณน้ำชวด
 มาตั้งแต่เช้าตรู่ ปลาตัวใดที่ผ่านมายังบริเวณนี้ จะตกเป็นเหยื่อของมันอยู่เสมอ

...ก็ว่า เจ้านกกระเต็นพุ่งต่ำลงมา เขมมนั้นก็คิดว่าคงยากยิ่งนัก ใบไม้ก็ปลิวขึ้นเหนือศีรษะ
 แล้วตกลงมา เขมมนั้นก็คิดว่าคงยากยิ่งนัก

กล้าสับตัวเพื่อชีวิต เขมมนั้นก็คิดว่าคงยากยิ่งนัก ใบไม้ก็ปลิวขึ้นเหนือศีรษะ
 แล้วตกลงมา เขมมนั้นก็คิดว่าคงยากยิ่งนัก

...ก็ว่า เจ้านกกระเต็นพุ่งต่ำลงมา เขมมนั้นก็คิดว่าคงยากยิ่งนัก ใบไม้ก็ปลิวขึ้นเหนือศีรษะ
 แล้วตกลงมา เขมมนั้นก็คิดว่าคงยากยิ่งนัก

กล้าสับตัวเพื่อชีวิต เขมมนั้นก็คิดว่าคงยากยิ่งนัก ใบไม้ก็ปลิวขึ้นเหนือศีรษะ
 แล้วตกลงมา เขมมนั้นก็คิดว่าคงยากยิ่งนัก

...ก็ว่า เจ้านกกระเต็นพุ่งต่ำลงมา เขมมนั้นก็คิดว่าคงยากยิ่งนัก ใบไม้ก็ปลิวขึ้นเหนือศีรษะ
 แล้วตกลงมา เขมมนั้นก็คิดว่าคงยากยิ่งนัก

กล้าสับตัวเพื่อชีวิต เขมมนั้นก็คิดว่าคงยากยิ่งนัก ใบไม้ก็ปลิวขึ้นเหนือศีรษะ
 แล้วตกลงมา เขมมนั้นก็คิดว่าคงยากยิ่งนัก

...ก็ว่า เจ้านกกระเต็นพุ่งต่ำลงมา เขมมนั้นก็คิดว่าคงยากยิ่งนัก ใบไม้ก็ปลิวขึ้นเหนือศีรษะ
 แล้วตกลงมา เขมมนั้นก็คิดว่าคงยากยิ่งนัก

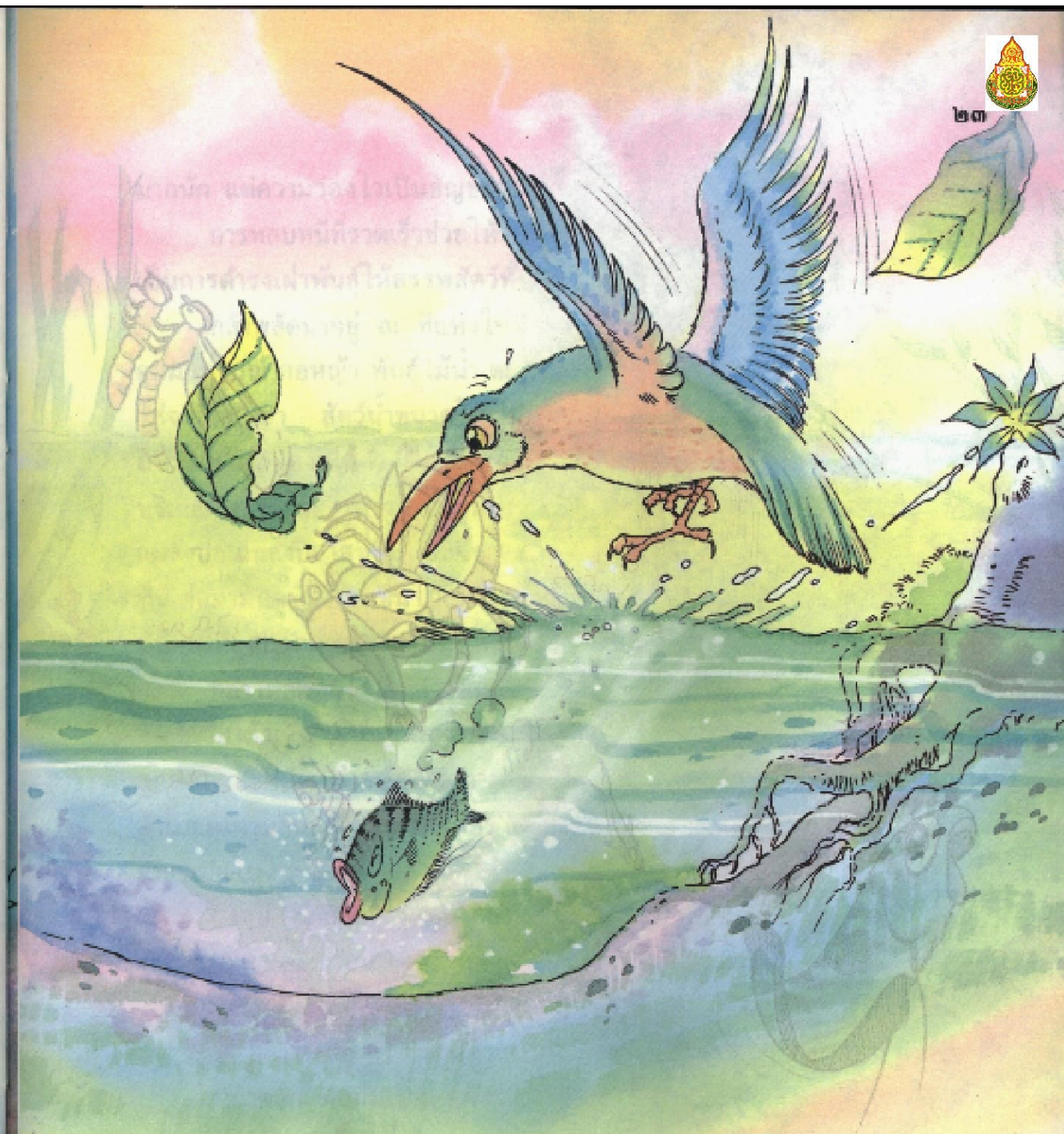
กล้าสับตัวเพื่อชีวิต เขมมนั้นก็คิดว่าคงยากยิ่งนัก ใบไม้ก็ปลิวขึ้นเหนือศีรษะ
 แล้วตกลงมา เขมมนั้นก็คิดว่าคงยากยิ่งนัก

...ก็ว่า เจ้านกกระเต็นพุ่งต่ำลงมา เขมมนั้นก็คิดว่าคงยากยิ่งนัก ใบไม้ก็ปลิวขึ้นเหนือศีรษะ
 แล้วตกลงมา เขมมนั้นก็คิดว่าคงยากยิ่งนัก

กล้าสับตัวเพื่อชีวิต เขมมนั้นก็คิดว่าคงยากยิ่งนัก ใบไม้ก็ปลิวขึ้นเหนือศีรษะ
 แล้วตกลงมา เขมมนั้นก็คิดว่าคงยากยิ่งนัก

...ก็ว่า เจ้านกกระเต็นพุ่งต่ำลงมา เขมมนั้นก็คิดว่าคงยากยิ่งนัก ใบไม้ก็ปลิวขึ้นเหนือศีรษะ
 แล้วตกลงมา เขมมนั้นก็คิดว่าคงยากยิ่งนัก

เมื่อต้องพวกล้ม ขนปลาลอย

เมื่อสัตว์ทั้งหลายนอนนิ่ง

ชาวบิ “ผับ” งาม จับปลา

เมื่อเสียงลำตวนกกระโทกโคลนตม

หว่าดเสียวเป็นอย่างยิ่ง

๒๓ ๒๓

๒๓ ๒๓

๒๓ ๒๓

๒๓ ๒๓

๔. โลกกว้าง

โชคดียังเป็นของกล้า...

กระต่ายน้อยติดตัวลงน้ำลึกได้ทัน ก่อนที่นกกระเด็นจะเข้าถึงตัว ความว่องไว รวดเร็วเป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้มีชีวิตรอด ธรรมชาติไม่ได้ให้สิ่งป้องกันตัวสำหรับปลากระต่าย

มากนัก แต่ความว่องไวเป็นสัญชาตญาณประการหนึ่งของสัตว์น้ำ

การหลบหนีที่รวดเร็วช่วยให้รอดพ้นจากอันตรายและมีชีวิตรอด การมีชีวิตอยู่เป็นการดำรงเผ่าพันธุ์ให้สรรพสัตว์ทั้งหลายดำรงอยู่ในโลกนี้ตลอดไป

กล่าวพลัดมาอยู่ ณ ที่แห่งใหม่ แหล่งน้ำอันกว้างไพศาล เต็มไปด้วยความอุดมสมบูรณ์ กอหญ้า พันธุ์ไม้น้ำ ตะไคร่น้ำ ตัวอ่อนของแมลง มีอยู่ดาษดื่น ในน้ำไซ้จะมีแต่ปลา สัตว์น้ำขนาดใหญ่ผู้น้อยอื่น ๆ ย่อมถือกำเนิดและอาศัยอยู่ในน้ำอีกมากมาย กล่าวมองเห็นตัวอ่อนของแมลงปอ มองดูคล้ายหนอนขนาดใหญ่ เกาะนิ่งอยู่บริเวณโคนต้นกก รูปร่างของมันน่าเกลียดน่ากลัวเกินกว่าที่จะนึกถึงความงามของแมลงปอ แมลงปีกใสที่บินโฉบเฉี่ยวอยู่เบื้องบน แมลงปอวางไข่ในน้ำ ตัวอ่อนเติบโตที่นี่ ต่อมามันจะป็นปายขึ้นไปเกาะเหนือน้ำ ตามกอไม้กอหญ้า และเมื่อเติบโตเต็มที่มันก็จะหลุดออกมาจากคราบน้ำเกลียดกลายเป็นแมลงปอบินขึ้นสู่เบื้องบน

กล่าวไม่อยากเข้าใจตัวอ่อนแมลงปอนัก เคยได้ยินมาว่า ตัวอ่อนแมลงปอจับลูกปลาตัวเล็ก ๆ กินเป็นอาหาร กล่าวได้แต่เฝ้ามองอยู่ห่าง ๆ และในขณะนั้นเองลูกปลาตัวหนึ่ง วายน้ำด้วยความประมาท ตัวอ่อนแมลงปอคอยจ้องอยู่แล้ว จึงอ้าปากตะครุบกินอย่างนำหวาดเสียว ลูกปลาตัวนั้นจมนอนแรงและเงิบคาปากตัวอ่อนแมลงปอไปในที่สุด

“โอ้ย น่ากลัวจริง ๆ” กล่าวหลุดปากออกมาอย่างลืมหืมตา เขาถอยหลังกรูดปลาฉลามตัวหนึ่งว่ายน้ำเข้ามาใกล้แล้วบอกกับกล่าวว่า

“โลกมันกลับกัน ตอนนี้มันกินปลา พอเป็นแมลงปอมีปีกบิน ปลากินมัน”

กล่าวหันไปทางปลาฉลามตัวแบน ถามว่า

“น้ำครับ พอมันเป็นแมลงปอ พวกเรากินมันหรือครับ”

ปลาฉลามพล้วทางท่าทางองอาจ บอกว่า

“เจ้านะเป็นปลากินตะไคร่น้ำ กินพืชน้ำ ไร่น้ำ กินแมลงปอไม่ได้หรอก มันต้องพวกฉัน ปลาฉลามอย่างฉัน ปลากราย ปลาหมอ ปลาช่อน และปลากินเนื้อสัตว์ทั้งหลายนั่นแหละ จึงจะคอยย่องซุ่มกินแมลงปอ แมลงปอมันก็มีจุดอ่อนชอบบินใกล้ผิวน้ำ จับคู่ใกล้ผิวน้ำ พวกเราซุ่มกินมามากต่อมากแล้ว” ปลาฉลามพูดแล้วพล้วตัวสะบัดแพนหางว่ายน้ำจากไป

ปลาวงลาดจากไปแล้ว ก็ล้าคิดถึงจุดหมายปลายทางของตัวเองว่าเขาจะต้องมุ่งหน้าไปบึงบอน ที่นั่นเป็นแหล่งสุดท้ายที่ปลาหมอบับแม่กระต๊อบ ถ้าเขาไปที่นั่น ข้าวคราวของแม่คงพอจะรู้ได้ ข้อดีของปลาหมอบับแม่กระต๊อบก็คือมันพอมันจะติดกับเขา

ถ้าพบกับปลาเข็มฝูงเล็ก ๆ ฝูงหนึ่ง จึงเข้าไปสอบถามว่าเคยฝึก

“ปลาเข็ม ท่านพอจะรู้ทางไปบึงบอนบ้างไหม ฉันจะไปที่นั่นแม่ของฉัน
ถูกคนเขาจับไป และมีข่าวว่าหลุดรอดกลับมาได้ มาพักรักษาตัวอยู่ที่บึงบอน”

ปลาเข็มจะงอยปากยาว หันมาบอกกล่าวว่า

“บึงบอนอยู่อีกไกล เธอต้องว่ายน้ำไปทางพระอาทิตย์ขึ้น จนกระทั่งไปถึง
ดงบัว ที่นั่นจะมีกอบัวมากมาย เมื่อเธอผ่านดงบัวไป เธอก็จะเข้าเขตบึงบอน ที่
บึงบอนเธออาจไม่พบแม่ได้ง่าย ๆ นักรอก ที่นั่นกว้างขวางมากเต็มไปด้วยกอหญ้า
และต้นบอน เธอจะหลงทาง เข้าไปแล้วออกไม่ถูก นี่แหละกระต่ายน้อย เราจะบอกให้
ถ้าเธอไปพบกับปลาตะเพียนหางชาดตัวหนึ่ง ขอร้องให้ตะเพียนตัวนั้นนำทางไป

อาจจะพอมีหวัง แม่ตะเพียนตัวนั้นอยู่ที่นั่นมานานแล้ว รู้หนทางเข้าออกบึงบอน เป็นอย่างดี”

กล้าดีใจมากที่ได้รับคำแนะนำ กล่าวขอบคุณปลาเข็มแล้วออกเดินทาง

แหล่งน้ำใหญ่แห่งนี้บางตอนก็มีน้ำลึกมาก กล้าไม่ค่อยชอบมากนัก ปลากระต๊ออย่างเขาชอบที่ซึ่งมีระดับน้ำตื้น ๆ ไม่ลึกจนเกินไป ระดับน้ำตื้นมีกอไม้ใบหญ้า พันธุ์ไม้ น้ำ ตะไคร่น้ำ มีทั้งความปลอดภัยและอาหารสำหรับเก็บกินตลอดเวลา กล้าลัดเลาะไปตามหนทางแหล่งน้ำตื้นโดยยึดเอาทิศทางด้านพระอาทิตย์ขึ้นเป็นเป้าหมาย เขาอุตส่าห์บุกบันเรื่อยไป ด้วยน้ำใจอันเด็ดเดี่ยว มุ่งมั่นที่จะไปพบแม่

“แม่ครับ รอกกล้าอีกสักหน่อยเถิดครับ อีกไม่นานกล้าก็คงจะได้พบแม่ ยิ่งได้รู้ว่า แม่ไม่สบาย ก็ยิ่งไม่สบายใจ ถ้ากล้าได้พบแม่ กล้าจะคอยดูแลแม่เอง” กระต๊อน้อยรำพึง

กล้าเดินทางมาไกลมาก จนกระทั่งมาถึงที่แห่งหนึ่ง

บริเวณนี้เงียบสงบ แต่ไม่ค่อยน่าไว้วางใจมากนัก กล้าเบียดตัวเข้าใกล้ กอหญ้า พรางตัวอย่างสงบ เผื่อรอดูเหตุการณ์ทั่ว ๆ ไป

“เรามาไกลแต่ยังไม่ถึงดงบัว หนทางคราวนี้ช่างไกลเสียจริง ๆ บึงบอน ไกลกว่าดงบัวเสียอีก” กล้าถอนหายใจ แต่ไม่ได้หมดกำลังใจ

บริเวณนี้ค่อนข้างตื้น มีรากไม้ใหญ่ทอดตัวลงมามากมาย ตามพื้นดินมีชอกมูน น้ำกล่ว กล้าไม่อยากจะผ่านเข้าไปเลย ชอกมูนเหล่านั้นมีดตะมีน คล้ายกับจะมีสิ่ง อันน่าสะพรึงกลัวรออยู่ ผุ่งสัตว์น้ำไม่รู้หายไปไหนหมด หรือพากันรู้ว่าที่นี่มีอันตราย จึงหลบหลีกไปทางอื่น

“ในชอกมูนรากไม้ต้องมีอันตรายแน่นอน” กล้าบอกกับตัวเอง “แม่เคยบอกว่า ที่ใดมีอันตราย ที่นั่นจะมีปลาอยู่น้อย หรืออาจไม่มีเลย” กล้ายังจำคำสอนของแม่ได้ดี เขาจึงไม่บุ่มบ่ามเข้าไป

กล้ามองหาหนทางอื่น แต่เขาต้องผิตหวัง ดูจะไม่มีทางหลบเลี่ยงเสียแล้ว เขาต้องผ่านที่นี่ไปให้ได้

กล้าเคลื่อนตัวไปช้า ๆ

ระมัดระวังตัวเต็มที่

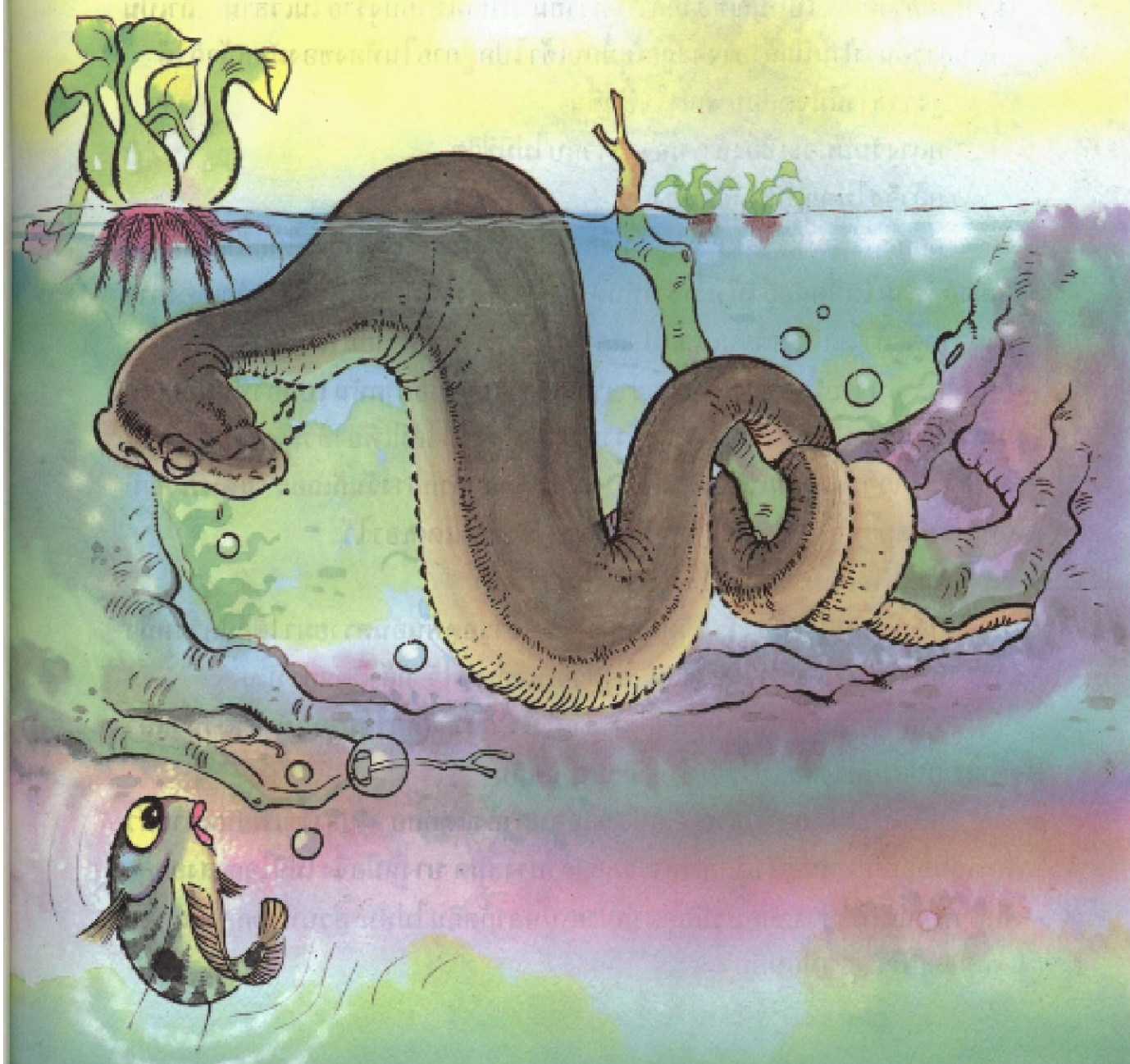
เขาผ่านชอกมูนมัตไปหลายแห่ง ยังไม่มีสิ่งใดผิดปกติเกิดขึ้น จนกระทั่ง มาถึงชอกมัตแห่งหนึ่ง ขณะที่กล้าจะว่ายน้ำต่อไป เขารู้สึกตัวว่ามีอะไรบางอย่าง

ขวางหน้าอยู่ ตัวใหญ่ สีดำคล้ำชวนขยะแขยง มองดูเป็นหนังย่น ๆ แสนจะน่าเกลียด
เจ้าดำย่นนั้นขยับตัวเคลื่อนไหวได้ กล้าใจหายวาบ

เขาหยุดนิ่งกับที่ ตีที่มีรากไม้ น้ำเล็ก ๆ พอเข้าแฝงตัว

กล้าหยุดมอง พบว่าเบื้องหน้าของเขาเป็นสัตว์ลำตัวยาว ผิวหนังย่นสีดำน่าเกลียด
มันกำลังนอนหลับย่นส่วนหัวขึ้นไปตีผิวน้ำ ทอดลำตัวและส่วนหางอยู่ในซอกมืด

คุณพระช่วย...

งูวงช้าง งูวงช้างแน่นอน กล้าคิด

แม้อายุของเขายังน้อย แต่คำกล่าวขานถึงงูวงช้าง ผู้ได้ชื่อว่าเป็นจอมโหด
แห่งการกินสัตว์อื่น กล้าเคยได้ยินอยู่เสมอ

กระตือรือร้นพยายามรวบรวมสติ เรียกความกล้าแข็งคืนมา

เวลานี้เป็นเวลากลางวัน กล้ามองเห็นว่ามันกำลังหลับ

ใช่แล้ว กล้าเคยรู้จากแม่ว่า งูวงช้างชอบนอนในเวลากลางวัน ออกล่าเหยื่อ
ในเวลากลางคืน เป็นบุญของกล้า ที่ว่ายนํ้ามาชนเข้ากับงูร้ายในเวลานี้ ถ้าเป็น
เวลากลางวัน ป่านนี้กล้าอาจจะถูกเขมือบเข้าไปอยู่ภายในท้องของมันแล้วก็ได้

งูวงช้างก็มีจุดอ่อน กล้าใจขึ้นขึ้น

กลางวันมันจะเขื่องช้า มองดูราวกับไม่มีชีวิต

กล้าจึงไม่ตกเป็นเหยื่อของมัน

ค่อย ๆ ว่ายนํ้าเลี้ยงหนีไปอย่างเงียบกริบ เหตุการณ์ในวันนี้ทำให้กล้าแข็งแกร่ง
ขึ้นมาก ยามใดที่ตกอยู่ในระหว่างอันตราย การตั้งสติมั่นคงเป็นสิ่งสำคัญของการ
เอาตัวรอด ถ้าไม่เสียสติจนเกินไป ภัยร้ายก็ไม่อาจย่างกรายมาถึง

กล้ารีบว่ายนํ้าจากที่นั่นไปอย่างรวดเร็ว เขาไม่ยอมหันไปมองที่นั่นอีกเลย
มันช่างน่าหวาดเสียวยิ่งนัก งูวงช้างบริเวณนี้คงไม่ได้มีเพียงตัวเดียว ถ้ามันเข้า
อ้อยอิ่ง อาจจะตกเป็นเหยื่อเข้าก็ได้ แม้จะเป็นเวลากลางวันก็เถอะ แต่บริเวณนี้
ค่อนข้างมืดมัวชั่ว เพราะเบื้องบนมีกิ่งไม้บัดบังแสงแดดเอาไว้

ว่ายนํ้าออกมาจนถึงที่โล่ง แสงแดดสว่างจ้า

กล้ารู้สึกปลอดภัยไปรื้อ ชีวิตน้อย ๆ ของเขารอดพ้นอันตรายมาได้อีกครั้งหนึ่ง
แรงใจที่มุ่งมั่นจะเดินทางไปหาแม่ คงช่วยเหลือเขาไว้ กล้าคิดอย่างนั้น

ว่ายนํ้าเรื่อย ๆ ไป ในที่สุดก็เข้าถึงดงบัว กล้ารู้สึกดีใจมาก เข้าถึงดงบัวแล้ว
จุดหมายปลายทางต่อไปใกล้เข้ามาอีกเหมือนกัน

กล้าเข้าไปที่กอบัวสวย หน่อบัวอ่อนกำลังแตกกอ ปลาตะเพียนหลายตัว
เลาะเล็มอยู่ที่นั่น หน่อบัวเป็นอาหารของปลาบางชนิด บางหน่อจึงไม่มีโอกาสออกสูง
พ้นผิวนํ้า แต่เนื่องจากกอบัวมีอยู่มากมาย ปลาปลากัดกินไม่ทัน ส่วนที่ออกสูงแตกใบ
แตกดอกก็มีมากเหมือนกัน

กลัวว่ายน้ำลงต่ำ บริเวณผิวดิน หวังจะสอบถามปลาคะเพียนที่มองเห็นอยู่
เบื้องหน้า แต่ไม่ทันจะออกปากประการใด

พลันกอบัวก็ถูกถอนขึ้นไปทั้งโคนทั้งราก น้ำบริเวณนั้นชุ่มชื้นเป็นตม จนมอง
อะไรไม่เห็น ฝูงปลาใกล้เคียง รวมทั้งปลาคะเพียน แดกอีกระเจายหนี...

๕. พบแม่

กล้าเองก็ตื่นตระหนก ไม่คาดคิดไปว่าอยู่ดี ๆ บัวทั้งกองจะถูกถอน เขาแฉลบตัวหนีสุดแรง รวบรวมน้ำลง้วยน้ำหนีไปไกล ในความนึกคิดไม่มีอะไรอยู่เลยนอกจาก

หนีกับหนี จนกระทั่งออกมาไกลมาก กล้ารู้สึกเหนื่อย ค่อย ๆ วายน้ำข้าวลงและมาหยุด ณ ที่แห่งหนึ่ง

“คงจะเป็นชาวบ้านสักคนหนึ่ง พายเรือมาเก็บสายบัว แล้วดึงถอนทั้งกอ ขึ้นไปอย่างนั้น” กล้าคาดคะเน แต่จะเป็นด้วยเหตุอะไรก็ช่างเถอะ ตอนนี้กล้าบอกกับตัวเองว่า เขากำลังหลงทาง จับทิศทางไม่ถูก รอบตัวมีแต่กอบัวแน่นพืดไปหมด หนทางออกไปจากดงบัวช่างมืดมนเสียจริง ๆ

เขาหลงทางแน่แล้ว ออกไปข้างนอกไม่ได้ อยู่ในนี้ไว้ว่าจะไม่มีอันตราย และประการสำคัญ คือไม่ได้พบแม่ กล้าคิดพลางรู้สึกหนักใจ แม่ปลาตะเพียนทางขาด ผู้รู้ที่อยู่ของแม่ก็ยังไม่พบ นี่เขาจะอย่างไรดี

การเดินทางมาคราวนี้ ดูเหมือนจะสูญเปล่า

ไร้ความหวัง...

กล้าต้องตั้งสติอยู่นาน จนในที่สุดคิดออกมาได้ว่า เขาต้องช่วยเหลือตัวเองก่อน ตัดความหวังกังวลทั้งปวงออกไป พอดคิดได้ตั้งนั้น กล้าก็เริ่มปลดปล่อยไปร้ง เขาเริ่มจับทิศทางของแสงแดด ที่ส่องลอดลงมาเล็กน้อย ในที่สุดก็จับทิศทางได้ กล้าว่ายน้ำ ลัดเลาะออกมา กอบัวลดความแน่นข้นลง

กล้าเรียนรู้กับตัวเองเดี๋ยวนี้เองว่า แสงแดดคือหลักแห่งการเดินทาง คราวใดที่เขาหลงทิศทางอีก แสงแดดนี้แหละจะเป็นที่พึ่งของปลากระตี่น้อยอย่างเขา จนกระทั่งหลุดผ่านดงบัวออกมาได้ กล้าขยับแพนหางพุ่งขึ้นสู่ผิวน้ำอย่างดีใจ ค่อย ๆ วายน้ำ เข้าสู่ที่ตื้น พอดีพบกับปลาตะเพียนอีกฝูงหนึ่ง กล้าจึงรีบเข้าไปหาแล้วถามว่า

“แม่ตะเพียนครับ ใครรู้จักแม่ตะเพียนทางขาดบ้าง ผมทราบว่าเขาอยู่แถว ๆ นี้”

กล้าได้รับคำตอบจากตะเพียนตัวหนึ่งว่า

“เจ้าหนุ่มน้อย ตะเพียนทางขาดเหลืออยู่เพียงแต่ชื่อแล้วละ นางถูกจับไปตั้งหลายวันแล้ว วันนั้นชาวบ้านลงมาหาปลาที่นี่ แม่ตะเพียนทางขาดว่องไวไม่พอ จึงถูกเขาจับไป ส่วนพวกเราหนีเข้าดงบัวได้ทัน”

“โอ๊ะเอ๊ย...” กล้าหลุดปากครางอย่างหมดกำลังใจ

“เจ้าจะมาหาใครกันล่ะ เจ้ากระตี่น้อย” แม่ตะเพียนอีกตัวหนึ่งถาม

กล้าตอบว่า

“ผมมาตามหาแม่ปลากระตี่ มาจากหนองน้ำโน้น ทราบว่าแม่กระตี่พักรักษาตัว

อยู่บริเวณนี้ โดยแม่ตะเพียนทางขาดเป็นผู้รู้แหล่งที่พัก ผมกับแม่พลัดหลงกันมานานแล้ว”

“อ้อ ลูกชายตามหาแม่ ช่างน่าเวทนานัก เจ้าหนุ่มผู้กล้าหาญ เจ้าอุตส่าห์

เดินทางมาไกลแสนไกล เพื่อติดตามหาแม่ นับว่าเจ้ามีความตั้งใจแน่วแน่มาก เราจะบอกเจ้าให้เอาบุญ แม่กระตือรือร้นของเจ้าว่ายนํ้าหากินอยู่ตรงดงหญ้าแห้งด้านโน้นแน่ะ วันก่อนเราว่ายนํ้าผ่านไปพบกับแม่ของเจ้า บริเวณหญ้าแห้งมีไร่นํ้าอยู่มาก แม่ของเจ้าหากินตะไคร่นํ้า ไร่นํ้าอยู่ที่นั่น เจ้าไปเถอะ กุศลเป็นของเจ้าแล้วที่มาพบเราเข้า เจ้าหนุ่มน้อยผู้กล้าหาญ”

ฝูงปลาตะเพียนว่าแล้ว ก็พากันจากไป
กล้าดีใจเป็นอย่างยิ่ง แม่อยู่ใกล้แค่นี้เอง
ความหวังของเขาได้กลับมาใหม่อีกครั้งหนึ่ง
คราวนี้จะต้องสมใจแน่นอน

กล้าว่ายนํ้าไปที่ดงหญ้าแห้ง ทิศทางที่แม่ตะเพียนใจอารีชี้ให้ ดงหญ้าแห้งอยู่ไม่ไกลนัก ที่นั่นมียอดหญ้าสีเหลืองขาวสุ่มกันเป็นผืนกว้าง บรรดาไร่นํ้าตัวจิ๋วอาหารอันโอชะของเหล่าปลาเล็กมีอยู่มากมายล้นเหลือ กล้าว่ายนํ้าไปพลาง สุกตอดกินลูกไรไปพลาง

ไร่นํ้ามีรสโอชาและทำให้ร่างกายเติบโต ดีกว่าตะไคร่นํ้า
กล้าชอบกินไร่นํ้ามาก แต่เมื่อเขาโตขึ้น ตะไคร่นํ้าก็เป็นอีกอย่างหนึ่งที่เขาชอบกิน

กล้าว่ายนํ้าไปช้า ๆ สอดสายตามองหาแม่
นานพอสมควรเหมือนกันที่เขาว่ายนํ้าอยู่บริเวณนั้น แต่ก็ยังไม่พบวีแววแม่ของเขาเลย

กล้าเริ่มใจคอไม่ดี คราวนี้ถ้าผิดหวังอีก เขาคงหมดกำลังใจ การเดินทางมาคราวนี้นับว่าเสี่ยงต่ออันตรายทุกลมหายใจเข้าออก ถ้าพลาดหวังไม่ได้พบแม่ชีวิตของกล้าก็ดูเหมือนจะไร้ความหมาย

“แม่ครับ กล้ามาแล้ว ลูกของแม่มาแล้ว” กล้าร้องด้วยความอัดอั้นใจ
แต่เปล่า ทุกสิ่งทุกอย่างยังเงียบ กล้ามองเห็นเพียงลูกอ๊อดกบฝูงน้อย ๆ ฝูงหนึ่งไล่ซุบไร่นํ้าโดยไม่สนใจผู้ใด กล้ารู้สึกผิดหวังและเสียใจ จะตามหาแม่ที่ไหนอีกหนอใครจะช่วยบอกกล้าที่

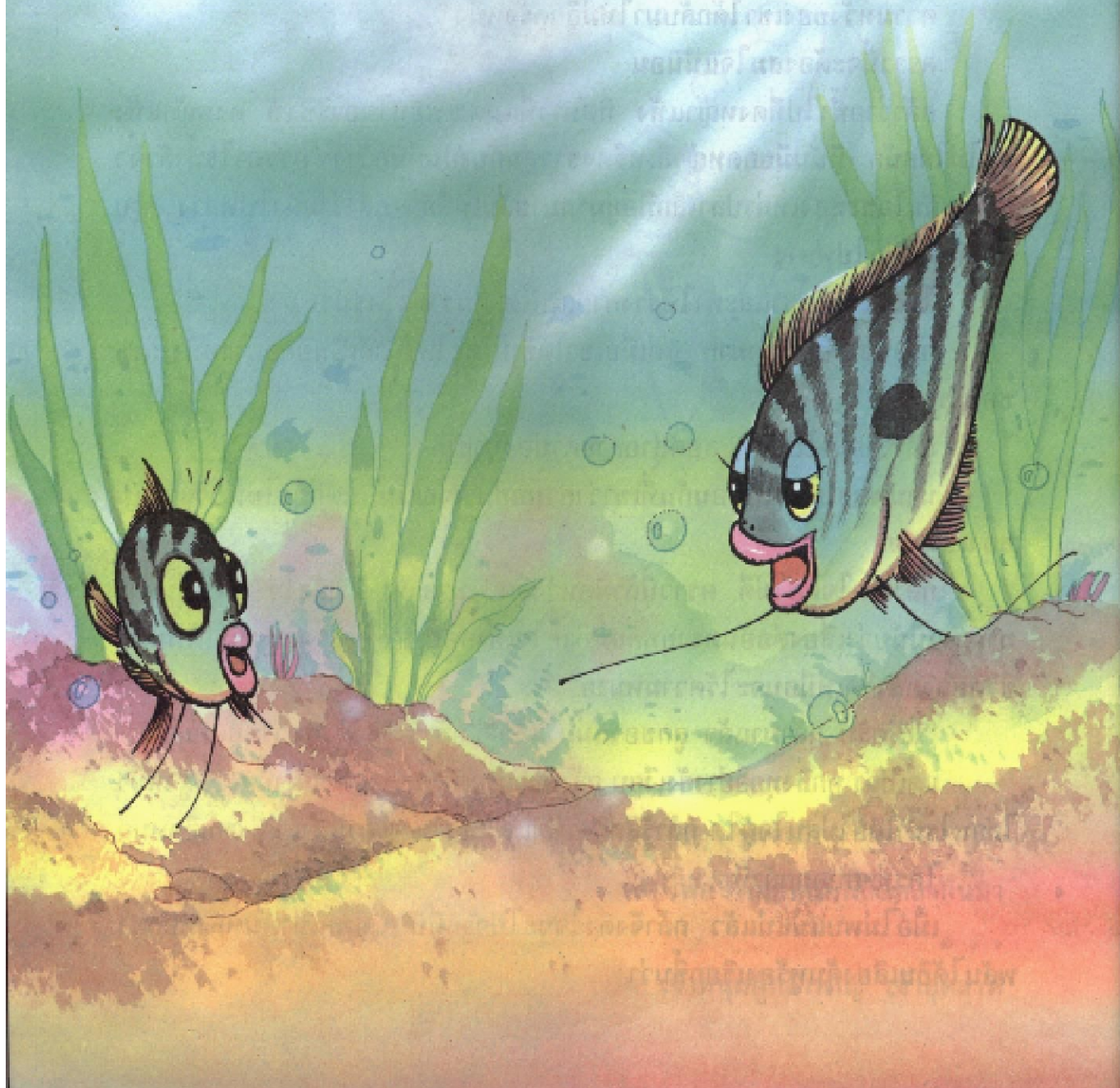
เมื่อไม่พบแม่แน่แล้ว กล้าจึงตั้งใจจะไปจากที่นี่ แต่พอเขาหันหลังออกมาพลันได้ยินเสียงคันทูร้องเรียกขึ้นว่า

“กล้า กล้าลูกแม่ไซ้ไหนนั่น”

กล้าหันขวับไปทันที ไซ้แล้วแม่ของเขานั้นเอง

“แม่...” กล้าตะโกนสุดเสียง พุ่งเข้าหาแม่ด้วยความดีใจที่สุดในชีวิต

“แม่ครับ แม่” กล้าสะอื้น ว่ายน้ำวนรอบตัวแม่จนหญ้าแห้งกระพือมไปทีเดียว แม่ลูกรบกันมีทั้งดีใจและน้ำตา แม่กระตือรือร้นว่า

“กล้าลูกแม่ พี่ของเจ้าติดแหไปทั้งหมด แม่เสียใจมากที่ช่วยเหลือลูก ๆ ไม่ได้ ตัวแม่นั้นบังเอิญดินหลุดออกมาได้ แม่จึงหนีมาอยู่ที่นี่ แต่บาดเจ็บไปทั้งตัวไม่มีแรงที่จะไปหาเจ้า คิดว่าชาตินี้เราจะไม่ได้พบกันอีกแล้ว”

“กล้าก็เหมือนกัน” กล้าบอกแม่ “ตัดสินใจตามแม่มาเพราะได้ข่าวว่าแม่อยู่ที่นี่ ชีวิตของกล้าถ้าไม่มีแม่ กล้าก็ไม่อยากเป็นอะไรอีกเลย”

แม่ปลากระตือรือร้นได้ฟังลูกชาย จึงพูดขึ้นว่า

“ลูกรักของแม่ จากการที่เจ้าเดินทางฝ่าฟันอันตรายติดตามแม่มา ถือว่าเจ้าได้เรียนรู้ชีวิตครั้งสำคัญยิ่ง เจ้าเก่งสมกับที่แม่เคยคาดคิดไว้ การเดินทางมาหาแม่ในครั้งนี้ ถือว่าเจ้าเติบโตเต็มตัวแล้ว ต่อไปภายหน้าแม่ก็สบายใจ เจ้าเป็นปลากระตือรือร้นตัวหนึ่งที่จะสามารถดำรงเผ่าพันธุ์ปลากระตือรือร้นของเราให้อยู่คู่หนองน้ำแห่งนี้ตลอดไป ปลากระตือรือร้นอย่างเราแม้จะเป็นเพียงปลาตัวเล็ก ๆ แต่เราได้ถือกำเนิดมาในโลกนี้ ยิ่งเปรียบเทียบกับปลาหรือสัตว์น้ำอื่น ๆ ถือว่าพวกเราก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน ต่อไปลูกของแม่จะต้องออกหากินตามลำพัง และเมื่อถึงคราวมีคู่ขยายพันธุ์มีลูกหลานสืบต่อไป ขอให้ลูกของแม่จงแข็งแรงและมีสติเสมอ”

“กล้าจะอยู่ใกล้แม่” กล้าพูด แม่ส่ายหน้าบอกว่า

“ตามธรรมชาติของพวกเรา เมื่อลูกปลาเติบโตใหญ่ ก็ต้องออกหากินด้วยลำพังตัวเอง กล้าพักกับแม่สักระยะหนึ่ง จากนั้นลูกก็ต้องออกไปผจญโลกเถิด ไม่ต้องห่วงแม่ แม่จะพักอาศัยหากินบริเวณนี้ ไม่มีอันตรายใด ๆ หรอกแม่รู้จักที่นี่ดีพอ”

กล้าพยักหน้ารับคำแม่ แล้วพูดว่า

“ครับแม่ กล้าเข้าใจ จากการเรียนรู้โลกในการเดินทาง กล้าพอจะรู้อะไร ๆ มากขึ้น กล้าจะต้องออกหากินตามลำพัง แต่จะไม่ไปไหนไกลจากแม่มากนัก แม่แก่แล้ว กล้าจะเฝ้าวนเวียนมาดูแลแม่”

แม่ปลากระตือรือร้นมองดูลูกชายด้วยความซาบซึ้ง บอกว่า

“ดีแล้วลูก ที่ลูกเข้าใจชีวิต แม่ขออวยพรให้กล้าลูกของแม่จงมีแต่ความสุข ความเจริญสืบไป”

กล้าว่ายน้ำวนรอบตัวแม่ ท่าทางรื่นเริง

การเดินทางไกลของเขาสมหวัง และได้เรียนรู้ชีวิต
ยามต้องจากแม่ไปหากินตามลำพัง เขาก็จะรอดพ้นอันตราย
ไปเถิดกล้ำลูกปลากระต๋นน้อย

“รู้จักชื่อสัตว์ในเรื่อง”

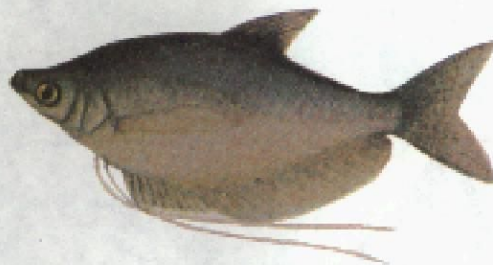
ปลาช่อน

ปลาช่อนเป็นปลาที่รู้จักกันดี
ปลาที่มีลำตัวสีน้ำตาลอมเทา
มีหัวโต มีตาโต มีปากกว้าง
มีฟันแหลม มีเกล็ดสีเงิน
มีหางแบน มีครีบยาว
มีชื่อเรียกอีกอย่างว่า ปลาช่อนไฟ

ปลากระดี่หม้อ

ปลากระดี่หรือกระดี่หม้อ มีชื่อเรียกอย่างอื่นว่าปลาสลาก สลาก หรือปลากระเดิด ปลาชนิดนี้พบตามแหล่งน้ำทั่วไป เป็นปลาที่มีลำตัวแบนด้านข้าง จัดอยู่ในครอบครัวปลาสลิด แต่มีขนาดเล็กกว่า ลำตัวยาวประมาณ ๕ - ๑๒ เซนติเมตร ปลากระดี่หม้อ ลำตัวมักเป็นสีเทาอ่อน มีแถบดำพาดเฉียงตลอดตัว ด้านข้างลำตัวมีจุดสีดำ ๒ จุด ตรงกลางลำตัว ๑ จุด โคนหางอีก ๑ จุด ชื่อที่เป็นภาษาอังกฤษ เรียกว่า ปลากระดี่สามจุด โดยนับรวมจุดที่สามคือนัยน์ตาเข้าไปด้วย

ปลากระดี่นาง

ทั่ว ๆ ไปเรียกกระดี่นาง บางแห่งเรียกกระเดิด พบตามแหล่งน้ำทั่วไปในทุกภาคของประเทศเช่นเดียวกับกระดี่หม้อ รูปร่างลักษณะโดยทั่วไปคล้ายคลึงกับกระดี่หม้อ ขนาดความยาวประมาณ ๖ - ๑๕ เซนติเมตร ตามลำตัวและครีบไม่มีลาย สีสันบริเวณลำตัวเป็นสีขาวยเงินหรือสีฟ้าอ่อน ครีบต่าง ๆ เป็นสีขาว ไม่มีจุดดำที่ลำตัว ภาษาอังกฤษเรียก “มูนบีมหรือมูนไลท์” หมายถึงปลากระดี่แสงจันทร์

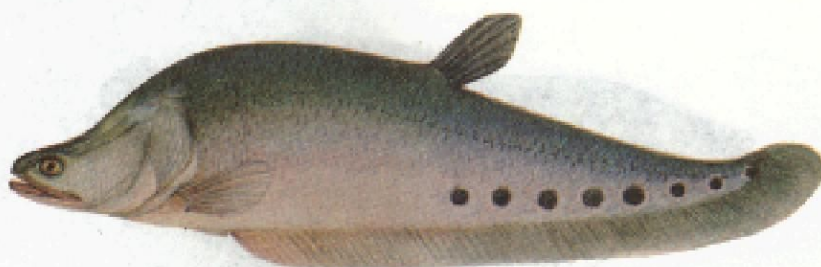
ปลาสลิด

ปลาสลิดมีชื่อเรียกอีกอย่างว่า “ปลาใบไม้” ทั้งนี้เพราะลำตัวมีสีน้ำตาลอมเขียว และมีแถบสีน้ำตาลเข้มพาดเฉียงลำตัว ทำให้มองคล้ายใบไม้ ปลาสลิดมีลำตัวแบน ด้านข้างเช่นเดียวกับปลากระดี่ แต่ขนาดโตกว่าปลากระดี่ ความยาวของลำตัวประมาณ ๑๐ - ๒๐ เซนติเมตร ปลาสลิดตัวผู้จะมีสีเข้มกว่าตัวเมีย โดยเฉพาะในฤดูผสมพันธุ์ ปลาสลิดชอบอาศัยอยู่ในแหล่งน้ำที่มีพันธุ์ไม้น้ำ เช่น ท้องนา แอ่งน้ำ คูน้ำ หนอง บึง เป็นต้น อาหารของปลาสลิดคือ สิ่งมีชีวิตขนาดเล็กในน้ำ ตัวอ่อนของแมลง และพันธุ์ไม้น้ำที่เน่าเปื่อย

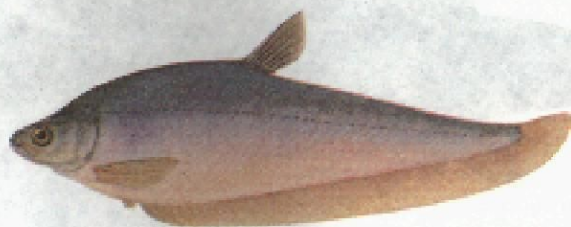
ปลาช่อน

ปลาช่อนเป็นปลาที่รู้จักคุ้นเคยกันดี อาศัยอยู่ตามแหล่งน้ำทั่วประเทศ เป็นปลาที่มีลำตัวยาวเป็นรูปทรงกระบอก ความยาวของลำตัวประมาณ ๓๐ - ๕๐ เซนติเมตร อาศัยในที่ชื้น ๆ ได้เป็นเวลานาน ปลาช่อนเป็นปลามีเกล็ด ปากกว้าง กินอาหารจำพวก ลูกกุ้ง ลูกปลา และเนื้อสัตว์อื่น ๆ นับเป็นปลาที่มีขายอยู่ในตลาดสดเป็นประจำ ปลาในจำพวกปลาช่อน เป็นต้นว่า ปลาชะโดหรือปลาแมลงภู่ ปลากระสง ปลาช่อน ดอกจันทร์ ปัจจุบันนี้มีการเลี้ยงปลาช่อนเป็นอาชีพ เพราะตลาดนิยมบริโภคและมีราคาดี จังหวัดที่เลี้ยงปลาช่อนมากได้แก่ นครปฐมและสุพรรณบุรี

ปลาก-ray

ปลาก-ray มีชื่อเรียกหลายชื่อเช่นกัน บางแห่งเรียกปลาหางแพน บางแห่งเรียกปลาตอง หรือปลาตองกราย อาศัยอยู่ในแหล่งน้ำจืดทั่ว ๆ ไป ปลาก-ray มีลำตัวแบน ชนิดแบนด้านข้าง และลำตัวค่อนข้างบาง สันหลังของปลาชนิดนี้โค้ง จะงอยปากค่อนข้างกว้าง กินลูกกุ้ง ลูกปลา และตัวอ่อนแมลงเป็นอาหาร ปลาก-ray มีเกล็ดขนาดเล็กละเอียด ส่วนท้ายของลำตัวจะมีจุดสีดำ ๕ - ๘ จุด เรียงกันไปทางปลายหาง ปลาก-ray เป็นปลาขนาดใหญ่ ขนาดยาวประมาณ ๔๔ - ๔๕ เซนติเมตร ที่เคยพบยาวเกือบ ๑ เมตร มันจะวางไข่ติดกับหลักหรือตอไม้ น้ำ แล้วพ่อปลาจะคอยว่ายน้ำไปมาอยู่ใกล้ ๆ ไข่ของมัน

ปลาสา

ปลาสา ลักษณะทำนองเดียวกับปลาก-ray แต่ตัวมีขนาดเล็กกว่า และไม่มีจุดดำตามลำตัว ปลาสาในท้องที่บางแห่งเรียกว่าปลาฉลาม อาศัยอยู่ตามแหล่งน้ำทั่วประเทศ เป็นปลาที่มีชุกชุมกว่าปลาก-ray โดยทั่วไปมีความยาวประมาณ ๑๓ - ๔๐ เซนติเมตร ในตลาดสดนิยมซื้อขายเป็นปลาแห้งและปลาสด อาหารที่ปลาสาชอบกินก็เหมือนกับปลาก-ray ได้แก่ ลูกกุ้ง ลูกปลาและตัวอ่อนของแมลงน้ำ ปลาสาไข่เกาะติดกับหลักหรือตอไม้ น้ำเช่นเดียวกัน

ปลาดุกเพียน

ปลาดุกเพียนเป็นปลาที่รู้จักคุ้นเคยกันดี นับเป็นปลาพื้นบ้านของไทยเรามาช้านานแล้ว ปลาดุกเพียนเป็นปลาน้ำจืด ขนาดลำตัวยาวประมาณ ๘ - ๓๖ เซนติเมตร มีเกล็ดใหญ่ แฉวฉว สวยงาม ปลาดุกเพียนมีหลายชนิด เช่น ปลาดุกเพียนขาว ปลาดุกเพียนทอง ตะพาก กระแห กระมัง เป็นต้น ปลาอีสกไทย ปลาสร้อยนกเขา ปลากระสูบ ปลาร่องไม้ดัด ปลากาหรือปลาเพี้ย ก็จัดเป็นครอบครัวเดียวกับปลาดุกเพียน

ปลาหมอไทย

ปลาหมอไทยเป็นปลาพื้นบ้าน ที่รู้จักคุ้นเคยกันเป็นอย่างดีอีกชนิดหนึ่ง ปลาหมอมีอยู่แพร่หลายทั่วไป เป็นปลาที่อดทน สามารถอยู่บนบกได้เป็นเวลานาน ๆ ปลาหมอมีแผ่นปิดเหงือกที่แข็งและมีหยักคม เมื่ออยู่บนบกเคลื่อนที่โดยใช้หนามแหลมที่แผ่นปิดเหงือกนี้เอง ปลาหมอมีขนาดยาวประมาณ ๗ - ๒๓ เซนติเมตร บางแห่งเรียกว่า ปลาสะเต็ด หรือปลาเชิง ในต่างประเทศเรียกปลาชนิดนี้ว่า “ปลาปิ่นตัน มะพร้าว” กล่าวกันว่า มีผู้พบปลาหมอปิ่นตันมะพร้าวได้

ปลาเข็ม

เป็นปลาน้ำจืดขนาดเล็ก ลำตัวเรียวยาว ยาวประมาณ ๓ - ๖ เซนติเมตร ปากยาวแหลม ขากรรไกรล่างยื่นยาวออกมา ส่วนขากรรไกรบนสั้นเป็นรูปสามเหลี่ยม เพื่อใช้จับเหยื่อและต่อสู้ป้องกันตัว อาศัยอยู่ตามแหล่งน้ำจืดทั่วไป กินลูกน้ำและ สัตว์น้ำขนาดเล็กที่อยู่ตามผิวน้ำ อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม กลุ่มละประมาณ ๔ - ๑๐ ตัว ปลาเข็มออกลูกเป็นตัวครั้งละประมาณ ๓๐ ตัว

ตะพาบน้ำ

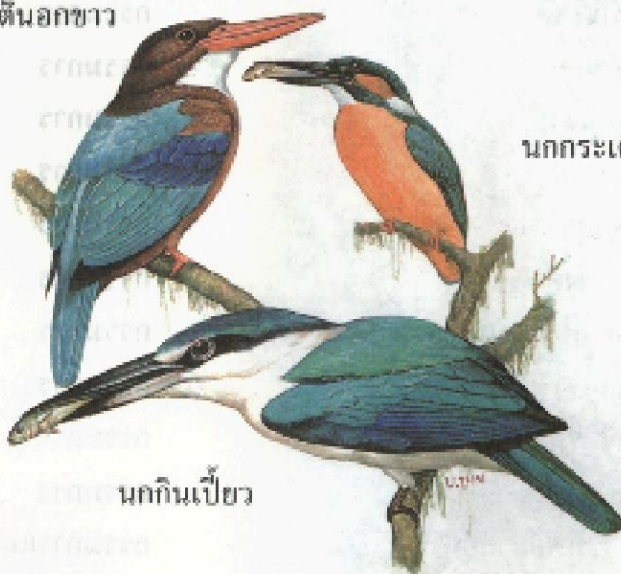
ตะพาบน้ำเป็นสัตว์มีกระดอง มีขาสี่ขา ทำนองเดียวกับเต่า แต่กระดองของ ตะพาบน้ำอ่อนนุ่มกว่า ขนาดยาวประมาณ ๒๕ - ๓๕ เซนติเมตร ตะพาบน้ำชอบ ชุกตัวอาศัยอยู่ในแอ่งน้ำ คูน้ำ ที่มีสภาพเน่า ๆ มีกอหญ้า ใบไม้ทับถมกันมาก ใน เวลากลางวันตะพาบน้ำจะออกหากิน หรือบางครั้งก็จับคู่ผสมพันธุ์ ตะพาบน้ำวางไข่ ในหลุมขายนํ้าที่เป็นดินทราย เมื่อมันกลบไข่เรียบร้อยแล้ว ก็จะกลับลงไปใต้นํ้า ลูกตะพาบน้ำตัวเล็ก ๆ เมื่อออกจากไข่ ก็จะคลานลงนํ้าหากินต่อไป

งูวงช้าง

งูวงช้างมีลักษณะลำตัวเหมือนงูวงช้างจริง ๆ เป็นงูที่อาศัยอยู่ในแหล่งน้ำนิ่ง กลางวันมันจะนอนพักผ่อน ออกหากินในเวลากลางคืน งูวงช้างมองดูน่าเกลียด แต่ไม่ค่อยมีอันตรายมากนัก มันกินลูกปลาเป็นอาหาร แต่เดิมมีชุกชุมตามชนบท ที่มีแหล่งน้ำทั่ว ๆ ไป แต่ในปัจจุบันนี้หาได้ยากขึ้น งูวงช้างเคลื่อนตัวไปไหนมาไหนช้า หรือบางทีก็ชอบนอนประจำที่มากกว่าที่จะเลื้อยไปมา

นกกระเต็นอกขาว

นกกระเต็นน้อย

นกกินเปี้ยว

นกกระเต็น

นกกระเต็นเป็นนกชนิดหนึ่งในพวกนกกินปลา กินปู ปลา และกุ้งน้ำจืด เป็นอาหาร นกกระเต็นบางชนิดสายตาว่องไว และกระเพาะได้แม่นยำมาก จึงสามารถ โผล่ลงจับปลาหรือกุ้งได้ไม่ผิด นกกระเต็นมีหลายชนิด มีชื่อเรียกต่าง ๆ กันไป เช่น นกกระเต็นอกขาว นกกินเปี้ยว นกกระเต็นน้อย เป็นต้น

ผู้เขียน

สัมพันธ์ พุ่มสุวรรณ

ผู้จัดทำปกและภาพประกอบ

บ้านเด็ก

สุกิจ ตันมั่งคอง

วัฒน์ ทองอร่าม

วิจิต บุญหล้า

คณะกรรมการจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่านวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา

๑. ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาหนังสือ	ที่ปรึกษา
๒. นางผุสดี ตามไท	ประธานกรรมการ
๓. นายชัยวัฒน์ คุประตกุล	กรรมการ
๔. นางสาวเพราพรรณ โกมลมาลย์	กรรมการ
๕. นางประสาน สร้อยธรรมา	กรรมการ
๖. นางสาวนิตยา สุธีรุฒ	กรรมการ
๗. นายวิริยะ สิริสิงห	กรรมการ
๘. นางปราณี รอดโพธิ์ทอง	กรรมการ
๙. นายธีระชัย ปุณโชติ	กรรมการ
๑๐. นายอนุกุล กระจาย	กรรมการ
๑๑. นางสินจิรา สินธุเสน	กรรมการ
๑๒. นายบุญถึง แนนหนา	กรรมการ
๑๓. นายสัมพันธ์ พุ่มสุวรรณ	กรรมการ
๑๔. นางสุภรณ์ สภาพงศ์	กรรมการ
๑๕. นางประสานสุข สุชาติานนท์	กรรมการ
๑๖. นายอุทัย ไชยกลาง	กรรมการ
๑๗. นางเพชรภรณ์ รื่นรมย์	กรรมการ
๑๘. นางรัตนา ภาชาฤทธิ์	กรรมการ
๑๙. นางสาวสุนันทา ทิพย์มาลย์มาศ	กรรมการและเลขานุการ
๒๐. นางสาวกฤษณา บุญเรืองรอด	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

บรรณาธิการ

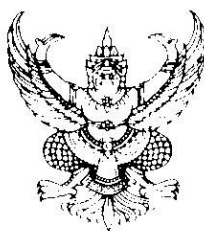
นางรัตนา ภาชาฤทธิ์

นางสาวสุนันทา ทิพย์มาลย์มาศ

นางสาวกฤษณา บุญเรืองรอด

นายอุทัย ไชยกลาง

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน

ด้วยกรมวิชาการได้จัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่านวิทยาศาสตร์ เรื่อง กล้าผจญภัย
สำหรับชั้นประถมศึกษาชั้น กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้
หนังสือนี้ในโรงเรียนได้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๔

(นายอรุณ ปรีดีติลล)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

